

Pārtikas produktu, dzērienu un tabakas izstrādājumu ražošana

(mācību palīgmateriāls)

Mācību palīgmateriāls ir vērsts uz nodarbināto drošības un veselības aizsardzības uzlabošanu un darba vides sakārtošanu atbilstoši darba aizsardzības un darba tiesību prasībām. Dotajā palīgmateriālā ir ietverta informācija par:

1. Nozarē notikušo nelaimes gadījumu darbā un arodslimību statistiskie dati;
2. Nelaimes gadījumi darbā un arodslimības, to galvenie cēloņi;
3. Praktiski piemēri par nozares uzņēmumos notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšanas kārtību un specifiku;
4. Nozarē izmantotās tehnoloģijas, specifiskie darbi, t.sk. izmantojamās bīstamās iekārtas un darba aprīkojums, drošības prasības aprīkojumam;
5. Darba aizsardzības sistēmas organizācija nozares uzņēmumā;
6. Darba vides riski nozarē, to samazināšanas un novēršanas organizatoriskie un tehniskie pasākumi;
7. Darba vides risku novērtēšana nozarē. Darba aizsardzības pasākuma plāna izstrāde, darba vides laboratoriskie mērījumi nozarē un nepieciešamo darba vides faktoru laboratorisko mērījumu noteikšanas metodika;
8. Individuālie aizsardzības līdzekļi nozarē, to veidi un raksturlielumi, izvēle, lietošana, uzglabāšana un pārbaude;
9. Drošības zīmes un to lietošana;
10. Obligātās veselības pārbaudes un to organizēšanas kārtība, kaitīgo darba vides faktoru noteikšana;
11. Apmācības prasības nozarē;
12. Specifiskās ugunsdrošības prasības un praktiskie piemēri;
13. Rīcība ārkārtas situācijā un tās organizēšana nozarē.

Teorijas noslēgumā ir iespēja novērtēt darba aizsardzības situāciju un iespējamos riskus konkrētajā nozarē ar praktiskiem darba uzdevumiem un testiem, kā arī informatīvi plakāti saistošajā nozarē.

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

RISKI UN TO NOVĒRŠANA

PĀRTIKAS PRODUKTU
RAŽOŠANA

DZĒRIENU RAŽOŠANA

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU
RAŽOŠANA

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

PĀRTIKAS PRODUKTU, DZĒRIENU UN TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANAS NOZARĒ PASTĀVOŠIE DARBA VIDES RISKI, TO NOVĒRŠANAS UN SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 20.06.2001. likums "Darba aizsardzības likums"
- 20.06.2001. likums "Darba likums"
- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 10.08.2010. MK not. Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"
- 02.10.2007. MK not. Nr. 660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"
- 10.03.2009. MK not. Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"
- 20.08.2002. MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"
- 18.03.2014. MK not. Nr. 143 "Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā"
- 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"
- 28.05.2002. MK not. Nr. 206 "Noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad nodarbināšana šajos darbos atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību"
- 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"
- 13.04.2004. MK not. Nr. 284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē"
- 04.02.2003. MK not. Nr. 66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"
- 09.12.2002. MK not. Nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu"
- 06.08.2002. MK not. Nr. 344 "Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagumus"
- 03.09.2002. MK not. Nr. 400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"
- 06.11.2006. MK not. Nr. 908 "Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība"
- 25.08.2009. MK not. Nr. 950 "Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība"

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 14.08.2012. MK not. Nr. 557 "Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā"
- 29.09.2008. MK not. Nr. 803 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar kancerogēnām vielām darba vietās"
- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 03.08.2010. MK not. Nr. 713 "Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptieciņas medicīnisko materiālu minimumu"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"
- 10.06.2003. MK not. Nr. 300 "Darba aizsardzības prasības darbā sprādzienbīstamā vidē"
- 17.09.2002. MK not. Nr. 427 "Uzticības personu ievēlēšanas un darbības kārtība"
- 21.05.2002. MK not. Nr. 189 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajām vielām"
- 06.08.2002. MK not. Nr. 343 "Darba aizsardzības prasības, strādājot ar displeju"
- 13.10.2015. MK not. Nr. 584 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret elektromagnētiskā lauka radīto risku darba vidē"

DARBA VIDES RISKS

Darba vides risks – varbūtība, ka nodarbināto drošībai vai veselībai darba vidē var rasties kaitējums, un šā kaitējuma iespējamā smaguma pakāpe.

Darba vides risku novērtēšana ir process, kura ietvaros regulāri pārbauda darba vietas, nosaka tajās riska faktorus, izlemj, kādi riska faktori rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, izvērtē riska iestāšanās varbūtību, tā iespējamo seku smaguma pakāpi un riska līmeni.

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANĀ VAR PIEDALĪTIES:

- Darba devējs
- **Darba aizsardzības vecākais speciālists**
- Darba devēja piesaistīts speciālists
- **Kompetenta institūcija**
- Uzticības persona/nodarbināto pārstāvis
- Nodarbinātais

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANAS PROCESS

1.

Darba aizsardzības sistēmas audits, kurā novērtē esošo sistēmu un nosaka faktorus, kuriem veicama novērtēšana, kā arī nosaka, kādi darba vides riska faktoru mērījumi jāveic. (Svarīgas riska novērtēšanas sastāvdaļa ir darba vietu apsekošana)

2.

Darba vides risku novērtēšana

3.

Darba vides risku mazināšana vai novēršana

4.

Darba vides risku pārraudzība/uzraudzība

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

Nem vērā:

- riska iestāšanās varbūtību un riska seku smaguma pakāpi
- esošo mijiedarbību starp nodarbinātajiem un viņu veicamo darbu uzņēmumā
- vai darba vietā uzturas arī citi cilvēki
- darbā notikušos nelaimes gadījumus un konstatētās arodslimības
- darba vietās, kurās ir nemainīgi darba apstākļi – specifiskos un ierastos darba apstākļus
- darba vietās, kurās ir mainīgi darba apstākļi – arī paredzētās darba apstākļu izmaiņas

PAPILDUS DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

- Uzsākot citu darbības veidu
- Būtiskas pārmaiņas darba vidē
- Darba vides apstākļu pasliktināšanās
- Konstatēti veselības traucējumi
- Nelaiemes gadījums darbā

DARBA VIDES RISKA FAKTORU NOVĒRTĒŠANAS METODES

- Aptaujas anketas
- Pārrunas
- Nelaimes gadījumu rašanās iespējamības un seku smaguma prognozes
- Kvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Puskvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Kvalitatīvās novērtēšanas metodes

Novērtējot katru no riska faktoriem, jāizvēlas tam piemērota un atbilstoša novērtēšanas metode.

GALVENIE NOZARĒ PASTĀVOŠIE DARBA VIDES RISKA FAKTORI

- Fizikālie faktori
- Ergonomiskie/fiziskie faktori
- Ķīmiskie faktori
- Putekļi
- Bioloģiskie faktori
- Psihosociālie faktori
- Mehāniskie/traumatisma faktori
- Elektrodrošība, ugunsdrošība un sprādzienbīstamība

FIZIKĀLIE FAKTORI

Riski

Troksnis (paaugstināts troksnis strādājot pie pudeļu pildīšanas iekārtām)

Visa ķermeņa vibrācija un rokas/plaukstas vibrācija (piemēram, braucot ar autoiekrāvēju vai rokas mikseru izmantošanas laikā)

Nepietiekošs apgaismojums

Nepiemērots mikroklimats (piemēram, caurvējš, pazemināta temperatūra saldētavās vai paaugstināta temperatūra pie krāsnīm, cehos un citās darba telpās)

Infrasarkanais starojums (piemēram, no plītiņiem)

Novēršana/Samazināšana

- Iekārtu, aprīkojuma remonts, apkopes
- Dzirdes aizsardzības līdzekļi
- Vibrāciju slāpējoši cimdi, vibrāciju slāpējošie paklāji
- Regulāras iekārtu un instrumentu apkopes un remonts
- Apgaismojuma uzlabošana
- Mobilās un stacionārās apgaismes ierīces
- Mikroklimata nodrošināšana atbilstoši MK not 359
- Piemērots apģērbs un apavi
- Šķidruma uzņemšana
- Gaisa ventilācijas iekārtas un kondicionēšanas iekārtas
- Nodrošināšana ar dzeramo ūdeni
- Termoizolējošs apģērbs

ERGONOMISKIE/FIZISKIE FAKTORI

Riski

Smags darbs
(piemēram, smagumu celšana)

Darbs piespiedu pozā
(piemēram, ilgstošs darbs stāvēt)

**Darbs, kas saistīts ar lokālu muskuļu
sasprindzinājumu un biežas
atkārtotas roku kustības**
(vienveidīgas kustības, piemēram, zivju
konservu pildīšana)

Novēršana/Samazināšana

- Apmācība pareizā smagumu celšanā un pārvietošanā un apmācība pareizu darba metožu pielietošanā
- Regulāras atpūtas pauzes
- Atslodzes vingrinājumu organizēšana
- Atbilstošu darba palīgīdzekļu un instrumentu nodrošināšana
- Darba vietu iekārtošana un pielāgošana, ņemot vērā darbinieku fizioloģiskās īpašības (augums, darba zonas rādiuss)

KĪMISKIE FAKTORI

Riski

Sintētiskie mazgāšanas, dezinfekcijas līdzekļi

Aromātiskie ogļūdeņraži
(piemēram, produkcijas kūpināšanai)

Ekstrahējošie šķīdinātāji - viela, kas šķīdina pārtikas izejvielas, pārtiku vai jebkuru tās sastāvdaļu un kuru izmanto ekstrakcijas procesā, sagatavojot vai apstrādājot pārtikas izejvielas, pārtiku vai tās sastāvdaļas (piemēram, etanols, butanols, etilacetāts)

Pārtikas krāsvielas, garšvielas

Novēršana/Samazināšana

- Pienācīga uzglabāšana un lietošana
- Bīstamo ķīmisko vielu aizstāšana ar mazāk bīstamām
- Tehnoloģiskie pasākumi drošai ķīmisko vielu lietošanai (piemēram, atbilstoša darba aprīkojuma nodrošināšana)
- Organizatoriskie pasākumi (piemēram, DDL nodrošināšana darba vietās un darbinieku iepazīstināšana ar tām, darbinieku apmācība ķīmisko vielu un maisījumu atbilstošā lietošanā un glabāšanā, ķīmisko vielu marķēšana)
- Drošības datu lapu informācijas ievērošana
- Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība

ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PRASĪBAS ĶĪMISKĀM VIELĀM

- Aizliegts jaukt ķīmiskos līdzekļus un to iepakojumus ar sadzīves atkritumiem
- Bīstamo ķīmisko vielu iepakojumi ir jāattīra, pirms izmest (ja to nav iespējams izdarīt, tad šie atkritumi jānogādā uz savākšanas punktu)
- Aizliegts izliet bīstamās ķīmiskās vielas sadzīves notekūdeņu kanalizācijā
- Ķīmiskās vielas drīkst utilizēt tikai saskaņā ar drošības datu lapas 13. iedaļu

KĪMISKO VIELU MARĶĒŠANAS UN UZGLABĀŠANAS PRASĪBAS

Saistošās regulas:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 1907/2006 - REACH (ķīmisko vielu reģistrācija, novērtēšana, atļauju sistēma un ierobežojumi) (pieņemta 18.12.2006.)
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 1272/2008 – par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (CLP regula) (pieņemta 16.12.2008.)

ĶĪMISKO VIELU MARKĒŠANAS UN UZGLABĀŠANAS PRASĪBAS

- Ķīmisko vielu vai maisījumu ražotājam vai importētājam jānodrošina bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu iepakojuma izturība un drošums
- Ķīmisko vielu vai maisījumu ražotājs, importētājs vai izplatītājs nodrošina, lai valstī tālākai izplatīšanai paredzētais bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu iepakojums būtu marķēts latviešu valodā
- Ražotāja, importētāja vai izplatītāja pienākums ir bīstamās ķīmiskās vielas iepakojumu apzīmēt tās bīstamību raksturojošām zīmēm (piktogrammām) (*norādītas prezentācijā par drošības zīmēm*), papildinot tās ar tā saucamajām H (bīstamības apzīmējums) un P (drošības un drošas uzglabāšanas prasību apzīmējums) frāzēm
- Ķīmiskās vielas un maisījumus marķē un iepako saskaņā ar regulu 1272/2008

ĶĪMISKO VIELU MARKĒŠANAS UN UZGLABĀŠANAS PRASĪBAS

Iepakojot un uzglabājot ķīmiskās vielas un ķīmiskos produktus, ievēro šādus ķīmiskās savietojamības principus:

- Skābēm un bāzēm jābūt novietotām atsevišķi
- Visiem ķīmiskiem produktiem, kuri satur spēcīgus oksidētājus, jābūt novietotiem atsevišķi no ķīmiskajiem produktiem, kuri satur viegli uzliesmojošas vielas
- Ķīmiskās vielas, kuru reakcijās var veidoties toksiski savienojumi, jāuzglabā atsevišķi
- Citi savietojamības principi

PUTEKĻI

Riski

Organiskas izcelsmes putekļi
(piemēram, miltu, cukura, graudu, piena pulvera putekļi)

Novēršana/Samazināšana

- Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība
- Regulāra darba telpu uzkopšana (nepieļaujot citu darbinieku atrašanos blakus, kad tiek veikta iekārtu tīrīšana)
- Kolektīvie pasākumi putekļu riska samazināšanai un novēršanai (piemēram, lokālas atsūces ventilācijas ierīkošana, optimāla relatīvā gaisa mitruma uzturēšana)
- Saskares laika ar putekļiem ierobežošana

BIOLOĢISKIE FAKTORI

Riski

Mikroorganismi

(piemēram, rauga sēnītes, pienskābās baktērijas, pelējuma sēnīte)

Patogēnie mikroorganismi

(piemēram, dizentērijas, salmonelozes izraisītāji)

Cita veida bioloģiskie riski

(piemēram, grauzēju pārnēsātās slimības)

Novēršana/Samazināšana

- Personīgās higiēnas ievērošana
- Dezinfekcijas un uzkopšanas darbu veikšana
- Pareiza graudu, cukura u.c. vielu uzglabāšana (piemēram, neuzglabāt mitrā un siltā vietā)
- Informēšana par iespējamiem bioloģiskiem riskiem un veselības traucējumiem

PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI

Riski

Maiņu darbs, nakts darbs, sezonas darbs

Nemainīgs darba raksturs/apjoms
(piemēram, vienveidīgs darbs pie konveijera)

Nepietiekamas līdzdalības iespējas darba plānošanā (piemēram, grafika sastādīšanā)

Saspīlētas attiecības
(piemēram, ar kolēģiem vai darba devēju)

Garas darba stundas

Saspringti darba termiņi
(piemēram, laika trūkums)

Paaugstināta atbildība (piemēram, atbildība par maiņu, par kvalitatīvi izpildīto darbu)

Novēršana/Samazināšana

- Savlaicīga darbu plānošana
- Darbinieku iesaistīšana darba plānošanā
- Darba veida maiņa, rotācija
- Kolektīvi pasākumi, sapulces
- Problēmu izrunāšana

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Darba telpas, darba vietas apkārtne
(piemēram, vai tiek ievērota kārtība darba vietā)

Priekšmetu uzkrišana
(piemēram, nestabila produktu krava)

Iekārtas, darba aprīkojums
(piemēram, mīklas mīcītāji, konveijeri)

Rokas darbarīki
(piemēram, dažādi naži)

Novēršana/Samazināšana

- Brīdinājuma zīmes, norādes
- Instruēšana darba aizsardzībā
- Bīstamo faktoru novēršana
- Piemērota apģērba un apavu lietošana
- Instruēšana par pareizām darba metodēm, saliekot kravu
- Darba organizācija – tīrības un kārtības nodrošināšana
- Instruēšana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
- Izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
- Drošības aizsegi
- Apkopes, remontu
- Instruēšana saskaņā ar ražotāja norādījumiem (lietošanas instrukcijas)
- Drošības aizsegi
- Apkopes, remontu
- Izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Darbs augstumā
(piemēram, dažādās tvertēs)

Krišana no augstuma
(no kāpnēm, rampām, pakāpieniem
u.c.)

Paklupšana, pakrišana
(piemēram, pēc grīdas mazgāšanas)

Apdedzināšanās, applaucēšanās
(piemēram, pieskaroties karstām
virsmām)

Iekšējais transports, satiksme
(piemēram, autoiekrāvēju
uzbraukšana)

Novēršana/Samazināšana

- Kolektīvie aizsardzības līdzekļi
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Apmācība darbam augstumā
- Kolektīvie aizsardzības līdzekļi
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Apmācība darbam augstumā
- Norādes, brīdinājuma zīmes
- Instruēšana par darba aizsardzības prasībām
(novietojot materiālus, apzīmējot bīstamās vietas)
- Piemēroti apavi
- Kārtības uzturēšana
- Norādes, brīdinājuma zīmes
- Instruēšana darbā ar atklātu liesmu, karstiem
šķidrumiem un karstām virsmām
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Norādes, brīdinājuma zīmes
- Instruēšana par darba aizsardzības prasībām
pārvietojoties uz satiksmes ceļiem
- Signālapgārbis
- Satiksmes ceļu norobežošana

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Elektriskās strāvas radīts risks
(piemēram, no iekārtām)

Bojātu elektrības vadu lietošana
darba aprīkojuma darbināšanai

Neatbilstošas klases vai jaudas darba
aprīkojuma lietošana

Novēršana/Samazināšana

- Personāla apmācība elektrodrošības jautājumos!
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Reglamentu strikta ievērošana
- Piemērotu, drošu un ne bojātu elektrovadu un sadales iekārtu lietošana

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Uguns, eksploziju, ķīmisko apdegumu, saindēšanās bīstamība
(piemēram, bojātu kontaktu izmantošana)

Nepietiekama nodarbinātā profesionālā sagatavotība
(piemēram, darbs augstumā vai autoiekrāvēja vadīšana)

Novēršana/Samazināšana

- Ugunsdrošības instruktāžas
- Ķīmisko vielu drošības datu lapu ievērošana
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Ventilācijas nodrošināšana u.c.
- Apmācība darbam augstumā, autoiekrāvēja vadīšanā u.c.

ELEKTRODROŠĪBA, UGUNSDROŠĪBA UN SPRĀDZIENBĪSTAMĪBA

Riski

**Sprāgstvielu/viegli
uzliesmojošu vielu krājumi**
(piemēram, ķīmiskās vielas)

**Sprāgstvielu/viegli uzliesmojošu vielu
krājumi** (piemēram, ķīmiskās vielas)

Sprādzienbīstamība
(piemēram, miltu putekļu uzkrāšanās)

Ugunsnedroši materiāli
(piemēram, eju aizkraušana ar koka
paletēm)

Novēršana/Samazināšana

- Ķīmisko vielu drošības datu lapu prasību ievērošana
- Instruk tāža par darba aizsardzības prasībām darbā ar sprādzienbīstamām un uzliesmojošām vielām
- Regulāras pārbaudes
- Lietošana saskaņā ar ražotāja rekomendācijām
- Instruēšana elektrodrošībā
- Ventilācijas iekārtu esība
- Ventilācijas iekārtu tīrīšana
- Uzkopšana
- Izvairīšanās no dzirkstelēm un atklātas liesmas
- Instruēšana ugunsdrošībā
- Sprādziendroša darba aprīkojuma lietošana
- Instruēšana ugunsdrošībā
- Drošības zīmes
- Uzglabāšanas īpatnības

DARBA VIDES RISKA NOVĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

TROKSNIS

- **Līmenis** (cik liels ir troksnis – ekspozīcijas robežvērtība (87 dB(A))
- **Veids** (pastāvīgs vai īslaicīgs)
- **Ilgums** (cik ilgu laiku ir trokšņa iedarbība uz nodarbināto – robežvērtība (87 dB(A)) pie 8 stundām
- Trokšņa mērījumos izmantotās metodes un mēraparatūru pielāgo konkrētajiem apstākļiem, it īpaši mērāmā trokšņa raksturam, tā ekspozīcijas ilgumam un darba vides faktoriem.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 “Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku”

TROKSNIS

- Lai noteiktu trokšņa līmeni un novērtētu risku, ir jāveic trokšņa līmeņa mērījumi
- Ja tie uzrāda trokšņa līmeni, kas ir tuvu paaugstinātam, vai mērījumu rezultāti ir mainīgi un neskaidri, lai noteiktu precīzu trokšņa līmeni, nepieciešams piesaistīt akreditētu laboratoriju. (Trokšņa līmenis, kuram nedrīkst tikt pakļauta nodarbināto dzirde, ir 87 dB(A) un augstāks, bet trokšņa līmenis, no kura jābūt pieejamiem dzirdes aizsardzības līdzekļiem un nodarbinātajiem jāveic obligātās veselības pārbaudes, ir 80 dB(A), savukārt no trokšņa līmeņa 85 dB(A) dzirdes aizsardzības līdzekļi jālieto obligāti.)

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"

TROKSNIS

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzas, ka, pastrādājot pie pakošanas iekārtas ir jūtama džinkstoņa ausīs un kādu laiku jārunā paceltā balsī pašam un apkārtējiem. Veicot trokšņa līmeņa mērījumus pie pakošanas iekārtas tika konstatēts, ka pakošanas iekārtas darbības laikā tiek radīts paaugstināts troksnis – 90 dB (augstākais pieļaujamais trokšņa līmenis, kas neprasa veikt pasākumus ir 80 dB). Tātad darba devējam bija nepieciešams veikt pasākumus trokšņa samazināšanai vismaz līdz 80 dB. Nodarbinātais, kas strādā pie attiecīgās pakošanas iekārtas, tika nosūtīts uz obligāto veselības pārbaudi. Arodslimību ārsts nekonstatēja veselības problēmas. Nodarbinātajam tika izsniegti individuālie aizsardzības līdzekļi – ausu ieliktni, kas samazina troksni par 20 dB.

VIBRĀCIJA

- **Vibrācijas frekvences spektrs** – (iedarbojas uz plaukstām un rokām vai visu ķermeni)
- **Iedarbības ilgums** – 8 stundas
- **Stiprums/intensitāte** – robežvērtība: plaukstas un rokas 5m/s^2 , viss ķermenis $1,15\text{m/s}^2$

Lai noteiktu vibrācijas radīto risku nodarbinātā veselībai, darba devējam ir jāveic vibrācijas līmeņa mērījumus!

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 13.04.2004. MK not. Nr. 284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē"

VIBRĀCIJA

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzas par rokas tirpšanu, regulāri strādājot ar rokas mikseri, līdz ar to ir aizdomas, ka šī instrumenta vibrācija var radīt risku nodarbinātā veselībai. Rokas mikseris darba procesā rada vibrāciju, kas tiek pārnesta uz nodarbinātā roku, tādēļ viņš ir pakļauts plaukstas un rokas vibrācijai. Šajā gadījumā nepieciešams veikt plaukstas un rokas vibrācijas līmeņa mērījumus. Ja tiek pārsniegtas pieļaujamās normas (5 m/s^2 astoņu stundu darba dienā), nepieciešams nodarbināto nosūtīt uz obligātajām veselības pārbaudēm un izsniegt viņam cimdus ar vibrācijas slāpēšanas īpašībām.

KĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

- Darba devējs nosaka darba vietas un darba procesus, kuros ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, un novērtē to risku
- Lai noteiktu ķīmisko vielu koncentrāciju un novērtētu risku, ir jāveic ķīmisko vielu mērījumi

Plānojot ķīmisko vielu mērījumus un izvēloties iespējamās mērījuma vietas:

- jāanalizē procesi (jāatceras ne tikai par pamatdarbībām, bet arī par palīgdarbībām) un jāņem vērā drošības datu lapās (DDL) sniegtā informācija
- jāpievērš uzmanība darbinieku sūdzībām, kas var norādīt uz to, kur varētu būt augstākā ķīmisko vielu koncentrācija

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

NEPIECIEŠAMO ĶĪMISKO VIELU MĒRĪJUMU VEIKŠANAS IZVĒLE

- Darba procesā izmantojamo **bīstamo ķīmisko vielu apzināšana**
↓
- Bīstamo ķīmisko vielu **sastāva izpēte**, atbilstoši drošības datu lapās norādītajai informācijai
↓
- **Laboratorisko mērījumu veikšana** atbilstoši sastāvā un 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās" norādītajām bīstamajām ķīmiskajām vielām

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Ķīmisko vielu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER).

Ķīmiskās vielas koncentrācijas mērījumu periodiskumu nosaka atbilstoši ķīmiskās vielas ekspozīcijas indeksam, ko iegūst, dalot noteikto ķīmiskās vielas koncentrāciju darba vides gaisā ar AER:

$$EI = C / AER, \text{ kur}$$

EI – ķīmiskās vielas ekspozīcijas indekss

C – ķīmiskās vielas koncentrācija (aroda ekspozīcijas koncentrācija) darba vides gaisā

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

KĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzējās par pastiprinātu acu asarošanu un klepu raugu rūgšanas katlu tīrīšanas un dezinfekcijas laikā. Lai noteiktu ķīmisko vielu koncentrāciju gaisā, tika pieaicināta akreditēta laboratorija. Pēc mērījumu veikšanas laboratorija uzņēmumam iesniedza testēšanas pārskatu ar šādu informāciju: glutāraldehīda (galvenā dezinfekcijas līdzekļa sastāvdaļa) koncentrācija darba vides gaisā (C) ir $4,2 \text{ mg/m}^3$ (arodekspozīcijas robežvērtība (AER) – 5 mg/m^3) un ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 2,3/5 = 0,46$. Ievērojot laboratorisko mērījumu rezultātus, darba devējs īstenoja pasākumus, lai samazinātu ķīmisko vielu un maisījumu koncentrāciju darba vides gaisā un to ietekmi uz nodarbināto veselību: atkārtoti instruēja nodarbinātos par darba aizsardzības prasībām saskarē ar ķīmiskajām vielām un maisījumiem, īpaši uzsverot nepieciešamību lietot darba devēja izsniegtos individuālos aizsardzības līdzekļus. Darba devējs atkārtotus laboratoriskos mērījumus nolēma veikt pēc 104 nedēļām.

PUTEKĻI

Lai noteiktu putekļu koncentrāciju un novērtētu risku, ir jāveic putekļu koncentrācijas mērījumi.

- Ieelpošanas risks
- Blīvums gaisā
- Daļiņu izmērs
- Sastāvs
- Ventilācijas esība, darbība
- Alerģiskās īpašības

Putekļu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER). Atbilstības izvērtējumu var izdarīt arī pēc vielu ekspozīcijas indeksa (EI), kas rāda vielas izmērītās koncentrācijas attiecību pret AER.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

PUTEKĻI

Piemērs:

Darbiniekam ir sūdzības, ka pēc veiktiem darbiem maizes ceptuvē (mīklas sagatavošanas procesā) rodas stiprs klepus ar krēpām. Lai noteiktu miltu putekļu koncentrāciju darba vides gaisā tika veikti laboratoriskie mērījumi. Miltu putekļu koncentrācija darba vides gaisā (C) – 12 mg/m³ (aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) – 6 mg/m³), ekspozīcijas indekss (EI) = C/AER = 2.

Pēc veiktajiem mērījumiem darba devējs nosūtīja nodarbināto uz obligāto veselības pārbaudi un nodrošināja nodarbināto instruktāžu un apmācību par darba aizsardzības prasībām, strādājot ar miltiem, īpaši akcentējot individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamību.

APGAISMOJUMS

Lai noteiktu apgaismojuma līmeni un novērtētu risku, ir jāveic apgaismojuma līmeņa mērījumi.

Katrai darba vietai nepieciešams noteikts apgaismojums, kas ir atkarīgs no:

- veicamā darba (saskatāmo objektu lieluma un formas, krāsas, veicamā darba precizitātes, darba virsmas krāsas, spilgtuma, no kontrasta starp saskatāmajiem priekšmetiem un fonu u. c.)
- attāluma no nodarbinātā acīm līdz saskatāmajam objektam
- nodarbinātā individuālajām īpatnībām (piemēram, vecuma, redzes asuma un acs piemērošanās spējām u.c.)

Svarīgākais novērtēšanas kritērijs:

Nepieciešamais apgaismojuma līmenis atkarībā no darba vietas un darba veida pēc 28.04.2009. MK not. Nr 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" 2. un 3. pielikuma

APGAISMOJUMS

Piemērs:

Konditorejas un kulinārijas izstrādājumu dekorēšanas telpā, tika veikti apgaismojuma mērījumi, kuri uzrādīja, ka apgaismojums ir 357 lx. Pēc normatīviem šajās darba vietās ir jābūt ne mazāk par 500 lx. Pēc mērījumu veikšanas darba devējam bija jāveic pasākumi apgaismojuma uzlabošanai un tika uzstādītas papildus apgaismes ierīces.

MIKROKLIMATS

Galvenie rādītāji:

- Temperatūra
- Gaisa plūsmas ātrums
- Gaisa relatīvais mitrums

Lai noteiktu, vai mikroklimats darba vidē ir piemērots veicamajam darbam, nepieciešams veikt darba vides laboratoriskos mērījumus un salīdzināt tos ar normatīviem lielumiem no 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" 1. pielikuma.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"

MIKROKLIMATS

Piemērs:

Siltajā laika periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām vairāk par + 10 °C) darbinieks strādā maiznīcas noliktavā, kur pastāvīgi pārvieto smagumus līdz 10 kg. Veicot mērījumus, tika konstatēts, ka gaisa temperatūra noliktavā ir 29C° un gaisa kustības ātrums 0,2 m/s. Pēc normatīviem, pieļaujamā gaisa temperatūras robeža ir 16,0–27,0 C° un gaisa kustības ātruma 0,1–0,4 m/s. Pēc veiktajiem mērījumiem, darba devējs temperatūras pazemināšanai uzstādīja papildus kondicionieri.

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMAS ORGANIZĀCIJA UZŅĒMUMĀ

Darba aizsardzības speciālista darbs ir saistīts ar:

- dokumentu sakārtošanu
- darbinieku un darba vietu uzraudzību - regulāru apsekošanu
- drošības pārbaužu veikšanu
- darbinieku instruēšanu un apmācību
- riska novērtēšanu
- aizsardzības pasākumu noteikšanu un organizēšanu
- individuālo aizsardzības līdzekļu izvēli
- citu pienākumu veikšanu

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

Bīstamās nozares uzņēmums, ja tajā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem:

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (Ieteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentais speciālists
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 6-10
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (leteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā, kas ieguvis augstāko izglītību dabaszinātnēs, inženierzinātnēs, veselības aizsardzības jomā vai tiesību zinātnēs un kuram ir vismaz piecu gadu darba pieredze attiecīgajā profesijā vai darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 1.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 11
vai vairāk
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

DARBA AIZSARDZĪBAS ĀRPAKALPOJUMU PIESAISTE

Bīstamos komercdarbības veidos uzņēmumiem ir obligāti jāpiesaista kompetentas institūcijas pakalpojumi (ja vien uzņēmumā nav nodarbināts savs speciālists ar atbilstošu izglītību darba aizsardzībā), savukārt kompetenta speciālista piesaistīšana visos gadījumos ir brīva darba devēja izvēle.

Reglamentē:

- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Darba vides riska novērtējuma dokumentācija
- Darba aizsardzības pasākumu plans
- Saraksts ar nepieciešamajiem laboratoriskiem mērījumiem
- Darbinieku saraksts, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgi darba vides faktori
- Darbinieku saraksts, kuri ir nodarbināti darbā īpašos apstākļos
- Darba vides riski, kuru novēršanai lietojami individuālie aizsardzības līdzekļi
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības ievadapmācība
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības instruktāžām darba vietā
- Darba aizsardzības instrukcijas
- Obligātās veselības pārbaudes kartes
- Darba vietu un darba procesu saraksts, kuros ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai
- Arodinficēšanās riskam pakļauto darbinieku saraksts

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Bioloģisko aģentu iedarbībai pakļauto nodarbināto saraksts (ja darbs saistīts ar 3.un 4. grupas bioloģiskajiem aģentiem)
- Nodarbināto saraksts, kuriem ir saskare ar kancerogēniem
- Ķīmisko vielu/ maisījumu datu bāze
- Darba aprīkojuma saraksts, kas var radīt palielinātu risku nodarbināto drošībai un veselībai (piemēram, bīstamās iekārtas)
- Darbu saraksts, kuru izpildei jānoformē norīkojums
- Nelaiemes gadījumu darbā uzskaites žurnāls
- Rīkojums par atbildīgo par elektrodrošību (tehnisko vadītāju) un personu, kas viņu aizvieto
- Rīkojums par atbildīgo par bīstamajām iekārtām
- Rīkojums par atbildīgo speciālistu par darba aprīkojumu
- Rīkojums par pirmās palīdzības aptieciņu skaitu darba vietās
- Rīkojums par pirmās palīdzības sniegšanā apmācāmo nodarbināto skaitu

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS

Instrukciju izstrādē jāpiedalās gan darba aizsardzības speciālistam, gan tiešajam darba vadītājam.

Instrukcijas izstrādes laikā:

- jāizanalizē attiecīgās darba vietas vai darba veida riska faktoru avoti
- jānosaka riska faktora darbības zonas un darba aizsardzības prasības zonas robežas
- jāizanalizē iespējamās bīstamās situācijas darba laikā
- jāizanalizē riska novēršanas paņēmieni un jānosaka atbilstošie kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi

DARBA AIZSARDZĪBAS PASĀKUMU PLĀNA PARAUGS

- Darba aizsardzības pasākumu plāns ir viena no darba vides iekšējās uzraudzības sastāvdaļām, kurā nosaka darba aizsardzības pasākumus, to īstenošanas termiņus un atbildīgās personas par izpildi
- Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai visus darbiniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju

Nr.	Darba telpa vai darba vieta/darbs	Darba aizsardzības pasākumi riska novēršanai vai samazināšanai	Pasākuma izpildes termiņš	Atbildīgais par izpildi	Atzīme par izpildi
Darba aizsardzība					
1					
2					
3					

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

ARODSLIMĪBAS, NELAIMES GADĪJUMI UN TO NOVĒRŠANA

PĀRTIKAS PRODUKTU
RAŽOŠANA

DZĒRIENU RAŽOŠANA

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU
RAŽOŠANA

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

PĀRTIKAS PRODUKTU, DZĒRIENU UN TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANAS NOZARĒ PASTĀVOŠIE TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI, ARODSLIMĪBAS, IZMANTOTĀS TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS

NELAIMES GADĪJUMS, ARODSLIMĪBA

Nelaimes gadījums darbā ir darbinieka veselībai nodarītais kaitējums vai viņa nāve, ja tā cēlonis ir vienas darbadienas (maiņas) laikā noticis ārkārtējs notikums. Tas varētu būt radies, pildot darba pienākumus, kā arī glābjot jebkuru personu vai īpašumu un novērstu tiem draudošās briesmas.

Arodslimība ir atsevišķām darbinieku kategorijām raksturīgas slimība, kuru vienīgais vai galvenais cēlonis ir darba vietas fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie, psiholoģiskie un citi faktori.

TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI

- 1) Paslīdēšana, paklupšana, pakrišana, aizķeršanās
- 2) Sagriešanās ar asu priekšmetu (gan ar nazi, gan mehāniskām ierīcēm)
- 3) Ievilkšana darba aprīkojumā, ķermeņa daļu ieraušana iekārtā
- 4) Sadursme ar iekšējo transportu vai citiem darbiniekiem (piemēram, neuzmanīgi pārvietojot dažādus priekšmetus)

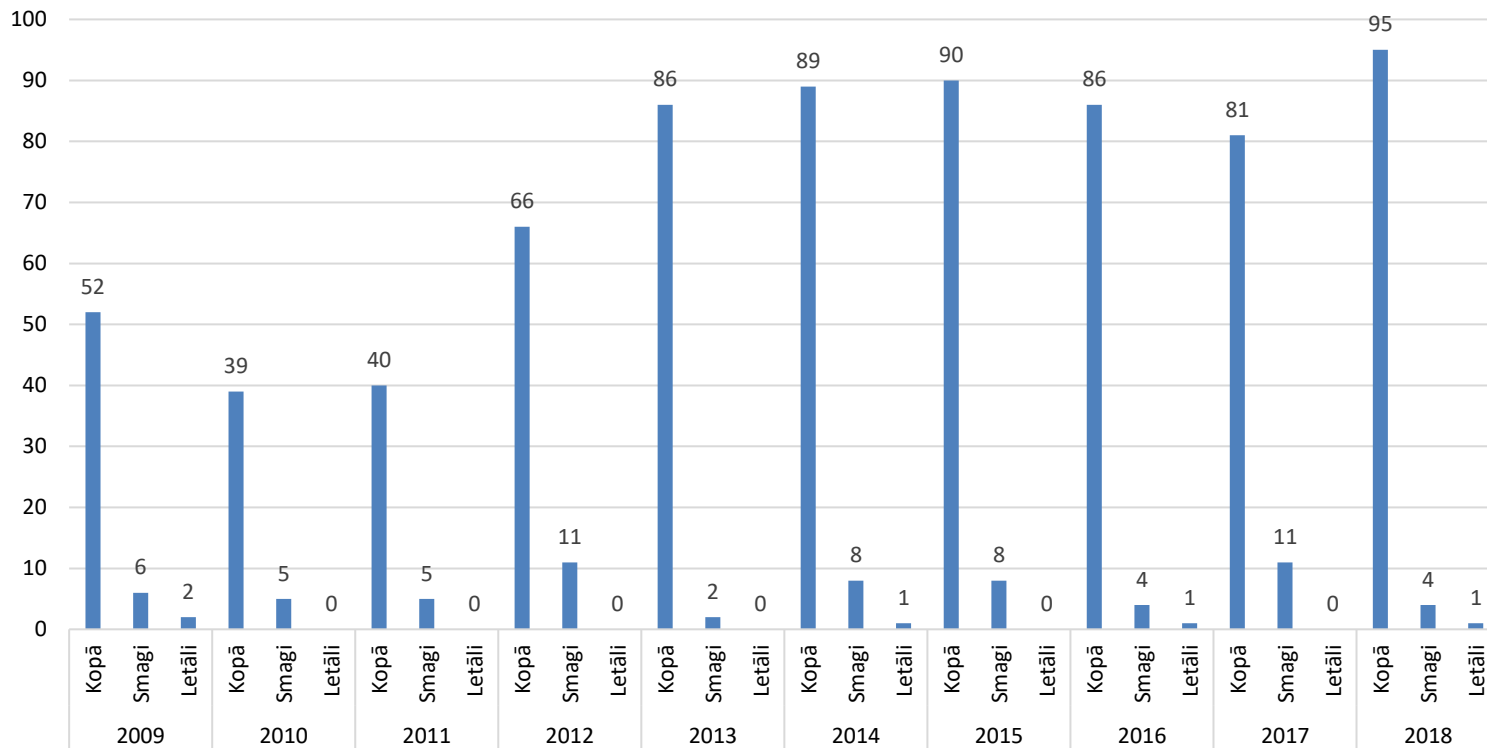

KĀPĒC NOTIEK NELAIMES GADĪJUMI?

- **Netiek ievērotas darba aizsardzības un iekārtu lietošanas instrukcijas**
(piemēram, tīrot iekārtu, to neizslēdz)
- **Tiek lietotas novecojušas iekārtas**
(piemēram, bez drošības sistēmām)
- **Tiek darbinātas iekārtas, kurām noņemtas aizsardzības sistēmas**
(piemēram, virs iekārtu rotējošām daļām)
- **Pirms iesprūdušo priekšmetu izņemšanas, iekārta netiek izslēgta**
(piemēram, starp mīklas ruļļiem iestrēguša priekšmeta vilkšana, neizslēdzot iekārtu)
- **Paslīdēšana** (piemēram, uz mitras grīdas vai nesavāktiem materiāliem)
- **Netiek lietoti vai tiek lietoti nepiemēroti individuālie aizsardzības līdzekļi**
(piemēram, uz slidenas grīdas netiek lietoti apavi ar neslīdošu zoli)
- **Nepietiekama uzmanība**
(piemēram, pārvietojoties pa satiksmes ceļiem, tiek lietots mobilais telefons)

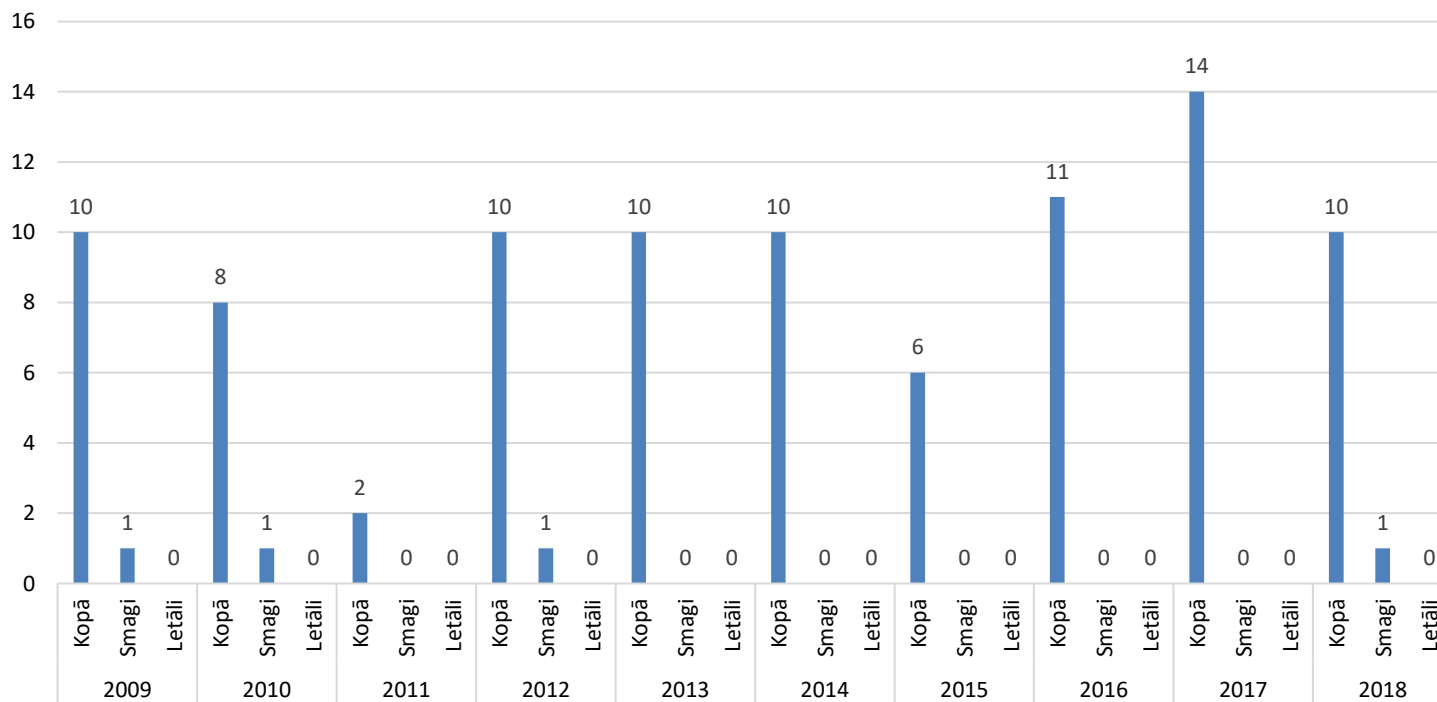
NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

PĀRTIKAS PRODUKTU RAŽOŠANA

NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

DZĒRIENU RAŽOŠANA

*Par tabakas izstrādājumu ražošanu dati nav pieejami.

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Veicot liellopu kautķermeņu sadalīšanu, miesniekam pa roku trāpīja ass nazis, kurš bija noslīdējis no spala. Kā rezultātā miesniekam tika traumēta roka.

Cēlonis: darba rīku stāvokļa nepārbaudīšana uzsākot darbu, kā arī bojātu instrumentu lietošana.

Smaguma pakāpe: nav smags.

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Pārtikas produktu ražošanas operatore piegāja pie formēšanas iekārtas un ieraudzīja, ka zem formēšanas veltna nokritusi mīkla. Darbiniece nolēma pacelt mīklu, neizslēdzot iekārtu. Ņemot nokritušo mīklu, kura atradās pie rotējošiem formēšanas veltniem, kreisā roka tika iespiesta un ierauta zem veltna.

Cēlonis: darba aizsardzības instrukcijas pārkāpums

Smaguma pakāpe: smags nelaimes gadījums.

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Zivju apstrādātāja strādāja pie aknu pastētes gatavošanas. Beidzot darbu, kārtoja savu darba vietu. Kārtojot savu darba vietu zivju apstrādātājam paslīdēja kāja un viņa nokrita uz grīdas, atsitot galvu pret tuvumā esošo ražošanas iekārtu. Darbiniece guva galvas traumu, atvērtas brūces.

Cēlonis: nepietiekama uzmanība.

Smaguma pakāpe: smags nelaimes gadījums.

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Darbiniece pildīja savus tiešos darba pienākumus. Tīrīja fasēšanas līnijas apakšējo daļu un tās velkošos ruļļus ar lupatu, kā rezultātā, mēģinot izvilkēt ierauto lupatu, tika ierauti kreisās rokas pirksti. Darbs tika veikts darba dienas beigās. Darba vietas apgaismojums bija pietiekošs. Tīrīšanas laikā iekārta bija ieslēgta un darbojās. Tīrīšanas laikā darbiniece strādāja bez cimdiem un uzlocītām specapgērba piedurknēm.

Cēlonis: darba aizsardzības instrukcijas neievērošana.

Smaguma pakāpe: nelaimes gadījums nav smags.

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Darbiniece, ceļot produkcijas kasti no zemes veikala noliktavā, atsita galvu pret tajā esošo metāla sienas skapi. Noliktavas durvis bija atvērtas, lai apgaismojums iespīdētu no veikala. Darbi tika veikti nesteidzoties. Sāpes sasisstajā galvas rajonā parādījās tikai vakarā. Nākamajā dienā pa ceļam uz darbu sākās reiboņi un slikta dūša. Darbadienai beidzoties, darbiniece devās mājās. Sliktās pašsajūtas dēļ darbiniece vērsās pie ārsta. Pēc ārsta apskates darbiniecei tikai nozīmēta datortomogrāfijas izmeklējumi galvai.

Cēlonis: darba aizsardzības instrukciju prasību neievērošana.

Smaguma pakāpe: nelaimes gadījums nav smags.

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANA

Pēc nelaimes gadījuma notikuma darba vietā (darbspējas zaudējums ilgāk par 1 diennakti, letāls gadījums, inficēšanās risks u.c.), sākas nelaimes gadījuma novēršanas pasākumi un izmeklēšana:

1. Pirmās palīdzības sniegšana, medicīniskā palīdzība /zvans 112 vai 113
2. Ja ir letālais NG, tad nekavējoties jāpaziņo VDI
3. Pieprasīt paskaidrojumus no cietušā un lieciniekiem
4. Izziņas pieprasīšana no ārstniecības iestādes
5. Izveido komisiju NG izmeklēšanai:
 - norīkota persona
 - darba aizsardzības speciālists
 - uzticības persona vai darbinieku pārstāvis
 - citi speciālisti
6. NG akta sastādīšana
7. NG akta iesniegšana VDI
8. NG akta reģistrēšana
9. NG cēloņu novēršana
10. Darba vides risku pārvērtēšana
11. Darbinieku neplānotā instruktāža

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANAS KAVĒJOŠIE FAKTORI

- Nelaiimes gadījumu slēpšana
- Iesaistīto personu nevēlēšanās iesaistīties izmeklēšanā
- Grūtības saņemt paskaidrojumus
- Neprātne saprotami izklāstīt notikušo
- Izpratnes trūkums par nelaimes gadījumu izmeklēšanu
- Iespējas nokļūt līdz nelaimes gadījuma vietai

REGISTRĒTO ARODSLIMĪBU GADĪJUMU SKAITS 2016., 2017. GADĀ

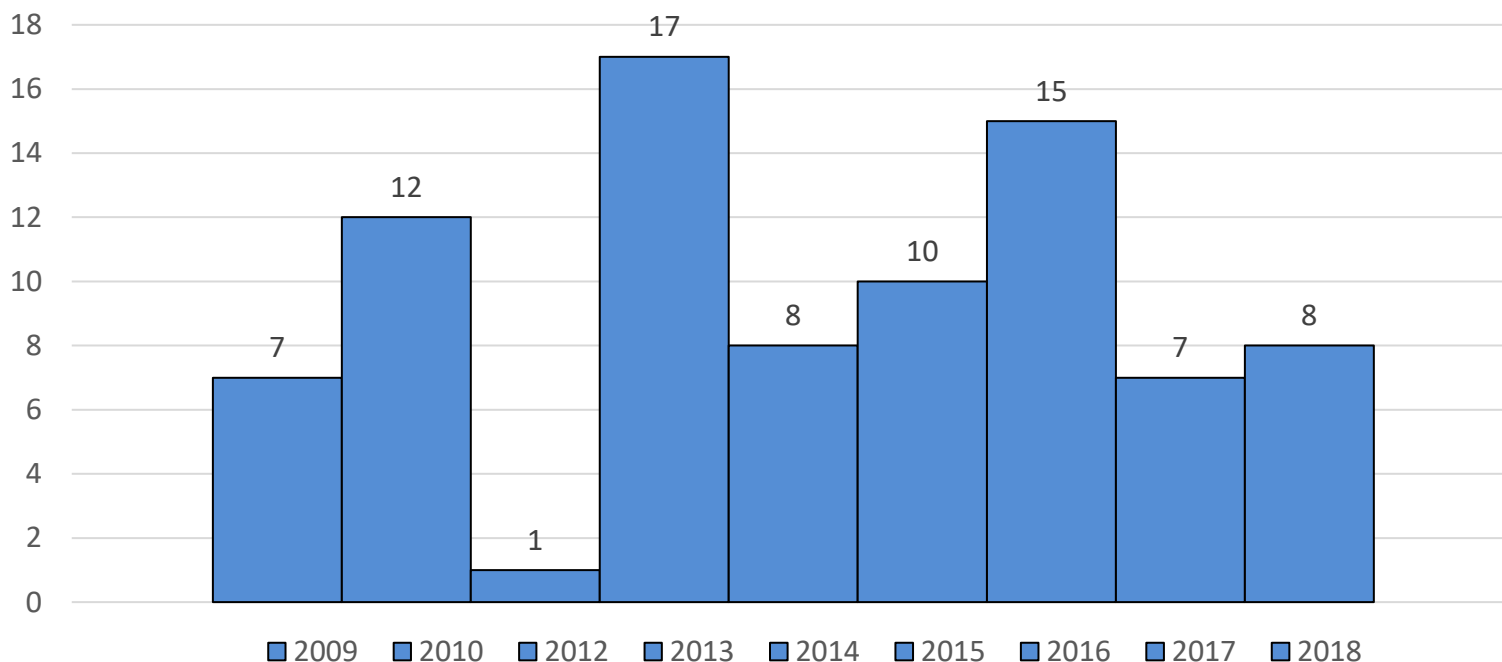
- **Dzērienu ražošana:**
2016.g. – 24 arodslimnieki
2017.g. – 30 arodslimnieki
- **Pārtikas produktu ražošana:**
2016.g. – 132 arodslimnieki
2017.g. – 332 arodslimnieki

PIRMREIZĒJI APSTIPRINĀTO ARODSLIMNIEKU SKAITS

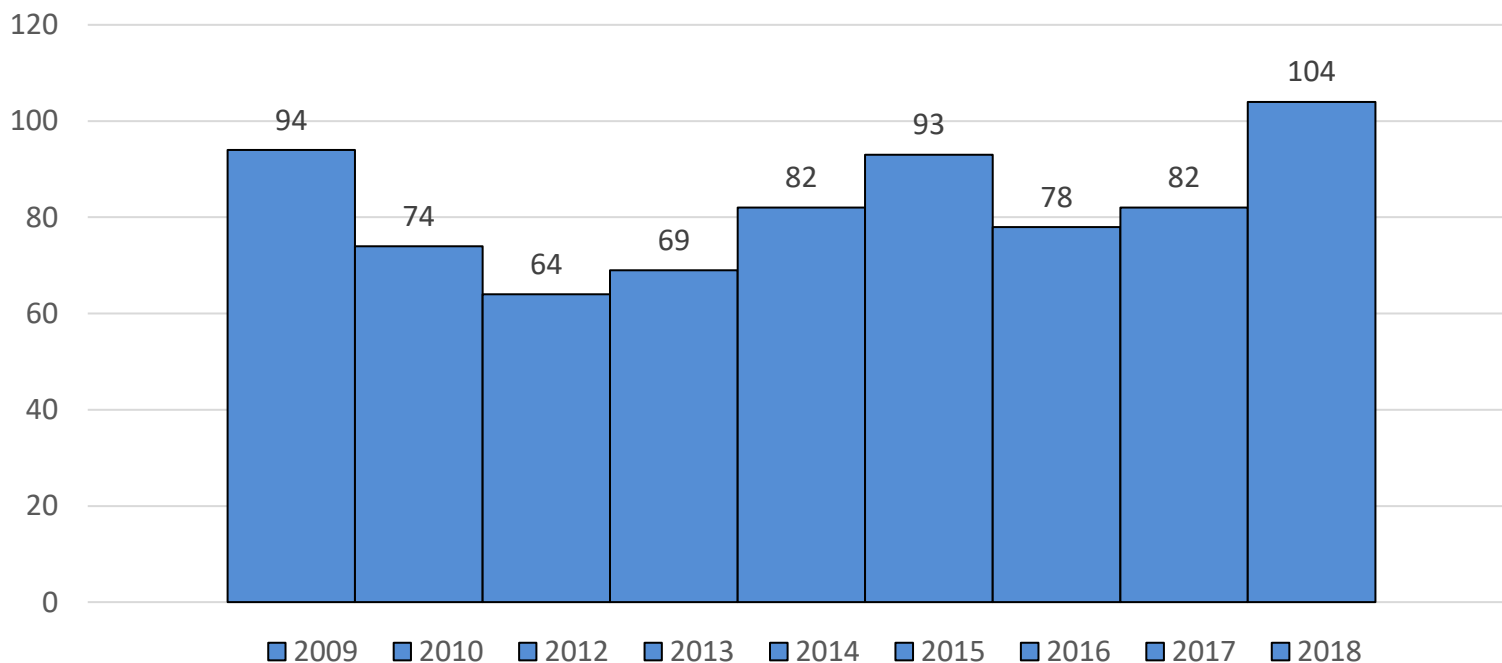
DZĒRIENU RAŽOŠANA

PIRMREIZĒJI APSTIPRINĀTO ARODSLIMNIEKU SKAITS

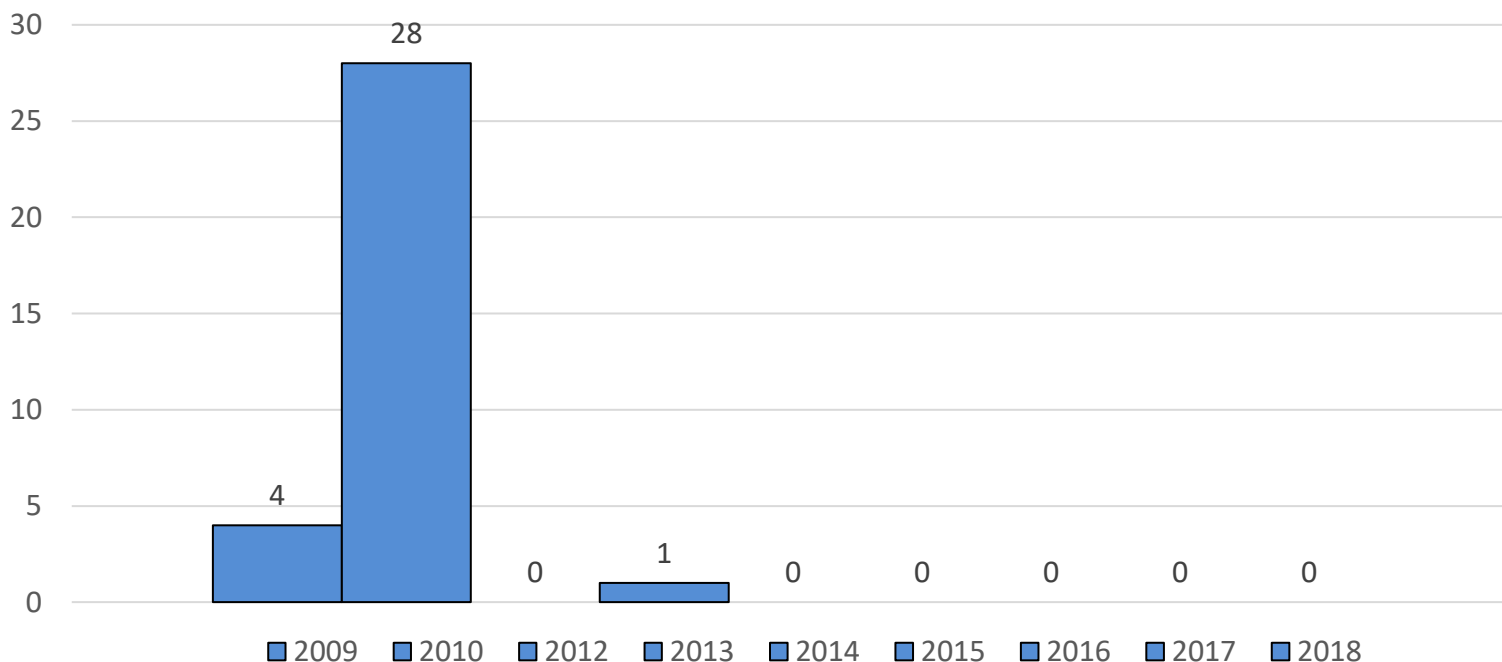
PĀRTIKAS PRODUKTU RAŽOŠANA

PIRMREIZĒJI APSTIPRINĀTO ARODSLIMNIEKU SKAITS

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA

IZPLATĪTĀKĀS ARODSLIMĪBAS APSTRĀDES RŪPNIECĪBĀ

1. **citas entezopātijas** (hroniski muskuļu un to struktūru bojājumi: muskuļu pietiprināšanās vietu patoloģija)
2. **spondiloze** (hroniska deformējoša mugurkaula slimība)
3. **rokas mononeiropātijas** (rokas nerva nospiedums)
4. **citas lokalizācijas artrozes** (hroniska, deģeneratīva, progresējoša locītavu slimība)
5. **pleca locītavas bojājumi**

IZPLATĪTĀKO ARODSLIMĪBU RAŠANĀS CĒLOŅI

1. **citas entezopātijas** (fiziskā spēka pielietošanas ietekmē)
2. **spondiloze** (saistīts ar piespiedu darba pozu, kurā kakls pagriezts neērtā stāvoklī vai ilgi tiek turēts saliekts vai izstiepts, piemēram, stāvot pie konveijera)
3. **rokas mononeiropātijas** (rokas pārslodzes ietekmē)
4. **citas lokalizācijas artrozes** (vienveidīgu kustību ietekmē)
5. **pleca locītavas bojājumi** (ilgstošu kustību ietekmē, piemēram, strādājot pie pakošanas iekārtām)

*Svarīgs arodslimību cēlonis šajā nozarē ir biežas atkārtotas roku kustības, piemēram, pie konveijera lentes zivju pārstrādes rūpnīcā, liekot zivis iekšā skārda bundžās

ALERĢISKĀS ARODSLIMĪBAS

- Bronhiālā astma

Hroniska iekaisīga elpceļu slimība, ko raksturo atkārtotas elpas trūkuma epizodes

- Aroda dermatīti

Ādas iekaisums

- Ekzēmas

Hronisks, alergisks neinfekciozs ādas iekaisums, kam raksturīga ļoti sīku pūslīšu jeb mikrovezikulu parādīšanās apsarkušā ādā)

- Nātrenes

Niezoši, reizēm raupji izsitumi, kas parādās uz ādas virsmas) u.c.

KĪMISKO FAKTORU UN PUTEKĻU IZRAISĪTĀS ARODSLIMĪBAS

- **Putekļu bronhīti**
Izraisa gan ķīmiskās vielas, gan putekļi
- **Bronhiālā astma**
Elpošanas sistēmas slimība ar hronisku, iekaisīgu raksturu
- **Aroda dermatīti**
Ādas iekaisums
- **Pneimokoniozes**
Plaušu slimība, ko rada ilgstoša dažādu putekļu ieelpošana

ALERĢISKO ARODSLIMĪBU IZRAISĪTĀJI

- Kviešu, rudzu, miežu, auzu putekļi
- Milti
- Sēnītes, sporas
- Garšvielas
- Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi
- Dažādas ķīmiskās vielas
- Jebkuri putekļi, uz kuriem darbiniekam var būt alerģija

BALSTA/KUSTĪBU SISTĒMAS ARODSLIMĪBAS

- Spondilozes
Hroniska deformējoša mugurkaula slimība
- Diska trūces
Mugurkaula bojājums
- Karpālā kanāla sindroms
Nerva nospiedums plaukstas pamatnē u.c.

PAPILDUS IESPĒJAMĀS ARODSLIMĪBAS NOZARĒ

- Pastāvīga, ilgstoša trokšņa iedarbības rezultātā var attīstīties arodvājdzirdība
- Vispārējā vibrācijas slimība
- Plaukstas - rokas vibrācijas slimība

TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS NOZARĒ

NOZARĒ LIETOJAMĀ TEHNIKA UN DARBA APRĪKOJUMS

- Dažādas pildīšanas un ražošanas līnijas (konveijeri)
- Maisītāji, malšanas iekārtas
- Griezējinstrumenti
- Krāsnis un saldētavas
- Rokas instrumenti (naži, mikseris u.c.)
- Aprīkojums darbam augstumā (kāpnes, pārvietojamās sastatnes u.c.)
- Autoiekrāvēji u.c.

DROŠĪBAS PRASĪBAS

Darba aprīkojumam kopumā:

- Jāatbilst tām drošības un veselības aizsardzības prasībām, kuras ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos par darba aizsardzības prasībām, lietojot darba aprīkojumu
- Jābūt aprīkotam ar attiecīgām drošības ierīcēm (aizsargiem, nožogojumiem u.tml.)
- Jābūt atbilstoši marķētam un apzīmētam ar brīdinājuma uzrakstiem un zīmēm
- Ir jāveic visas nepieciešamās tehniskās pārbaudes un apkopes, tās attiecīgi reģistrējot
- Jābūt nodrošinātam ar rakstiskām instrukcijām par darba aizsardzības prasībām, darba aprīkojuma lietošanas noteikumiem un rīcību iespējamās ārkārtas un avārijas situācijās

DAŽĀDAS PILDĪŠANAS UN RAŽOŠANAS LĪNIJAS

Konditorejas izstrādājumu līnija

Piena iepildīšana

MAISĪTĀJI, MALŠANAS IEKĀRTAS

Gaļas maļamā mašīna

Mīklas maisītājs

GRIEZĒJINSTRUMENTI

Sasaldētu bloku griešanas iekārta

Universāls griezējs

ROKAS INSTRUMENTI

Nazis

Rokas mikseris

ROKAS INSTRUMENTI

DROŠĪBAS PRASĪBAS

- Pirms darbinieks uzsāk darbus ar rokas instrumentiem, viņam jābūt instruētam darbam ar konkrēto instrumentu
- Pārnēsājot instrumentu ar asiem galiem vai asmeni, lietot aizsargpārvalkus, nevīrīt aso galu pret sevi
- Citam darbiniekam padot instrumentu tā, lai viņš varētu to paņemt aiz roktura
- Ievērot elektrodrošības prasības
- Griezt, sist virzienā prom no ķermeņa

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

Apskati rokturi:

- Tam vajadzētu *ērti iegult plaukstā* – nebūt ne pārāk resnam, ne mazam, ne īsam
- Tam *nevajadzētu vadīt siltumu vai elektrību*
- Skaties, lai nebūtu asu malu un lai no darbarīka pirkstos nepaliktu rievas
- Ja iespējams, izvēlies rokturi ar *neslīdošu virsmu*
- Ja iespējams, izvēlies rokturi, kas ir *pārklāts ar mīkstu materiālu*, piemēram ar gumiju
- Ja darbs prasa lielu piepūli, rokturim vajadzētu atbilst *plaukstu garumam*, lai darbarīku varētu kārtīgi satvert. Garu rokturi var izmantot kā sviru, lai pārnestu spēku uz darbarīku, un saudzētu roku

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

Lietojot elektriskos darbarīkus:

- Tam vajadzētu būt ar *garu sprūdu (palaidēju)*, lai vienlaikus varētu izmantot vairāk kā vienu pirkstu
- Izvēlies darbarīku ar *mazāku vibrāciju un zemāku trokšņa līmeni*. Pārāk liela vibrācija var bojāt rokas asinsvadus un izraisīt “baltā pirksta” sindromu. Ja instruments spēcīgi vibrē, to ir jāsatver ciešāk, un tas var izraisīt muskuļu sāpes
- Izvēlies instrumentu, kas ir *pietiekami smags* veicamajam darbam, bet nav tik smags, lai radītu papildu piepūli. Smagu instrumentu līdzsvaro ar atbalstu, ja iespējams
- Svarīgi izvēlēties ergonomiski projektētus rokas instrumentus, kas paredzēti konkrētā darba veikšanai

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

- *Ja darbarīku izmantos vairāk kā viens cilvēks, mēģiniet to izvēlieties tādu, lai ikvienam būtu ērti strādāt. Iespējams, ka vajadzēs atšķirīgus darbarīkus kreļiem, kā arī strādniekiem ar lielām un mazām rokām*
- *Rūpējies, lai instrumenti būtu asi un darba kārtībā. Tādējādi iespējams samazināt spēku, kas nepieciešams, lietojot darbarīku – un samazināt spiedienu uz savām rokām un delnas locītavu*
- *Centies nesaliekt savu rokas locītavu, strādājot ar instrumentiem*
- *Centies atpūtināt rokas darba laikā. Pat ideāls darbarīks var radīt sāpes, ja to lieto ilgstoši. Noliec darbarīku malā vai ievieto tam paredzētā kastē, kad tas netiek izmantots*

KRĀSNIS UN SALDĒTAVAS

APRĪKOJUMS DARBAM AUGSTUMĀ

Kāpnes

IAL pret kritienu

Pārvietojamās sastatnes

DROŠĪBAS PRASĪBAS

PRETKRITIENA SISTĒMA

Pretkritiena aizsardzības sistēmas veido:

- Ķermeņa aprīkojums (tikai iekares, iekares ar integrētu jostu un/vai integrētu sēdiekari)
- Savienojošie līdzekļi (savienojumi, troses)
- Darba un drošināšanas virves (obligāti tikai izmantojot virvju pieeju)
- Aprīkojums kritiena apturēšanai vai darba vietas pozicionēšanai vai arī virzībai uz augšu pa virvi
- Enkurpunkti (sistēmas stiprinājuma vietas)

DROŠĪBAS PRASĪBAS

PRETKRITIENA SISTĒMA

- jābūt marķētām ar CE marķējumu
- jābūt marķētam ar svarīgāko informāciju, kas darba aizsardzības speciālistam vai jebkuram lietotājam sniedz informāciju par to, saskaņā ar kādu standartu prasībām attiecīgais IAL ir ražots un kāda veida IAL tas ir, kā arī to, kas to ir ražojis
- jābūt nodrošinātam ar ražotāja izstrādātu lietošanas instrukciju (tai jābūt valsts valodā)
- jābūt nodrošinātam ar informāciju par to, kādas apkopes ir nepieciešams veikt, lai nodrošinātu tā drošu lietošanu (piemēram, prasībām tā tīrīšanai, žāvēšanai un glabāšanas nosacījumiem)
- jebkuram IAL ir jābūt pieejamai informācijai par to, kādas periodiskās pārbaudes tam nepieciešams veikt. Darbam augstumā paredzēto IAL pārbaudes ir tiesības veikt tikai konkrētā IAL ražotāja norādītām personām.

Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli ar integrētu triecienslāpētāju, ņem vērā ražotāja lietošanas instrukcijā vai tehniskajā dokumentācijā norādīto triecienslāpētāja iespējamo pagarinājumu.

DROŠĪBAS PRASĪBAS

VEICOT DARBU UZ KĀPNĒM

- Kāpnes par darba vietu izmanto vienīgi tad, ja risks nodarbināto drošībai un veselībai ir samazināts līdz minimumam un ja darba aprīkojumu lieto neilgu laiku vai darba laukumam ir specifiski apstākļi, kurus darba devējs nevar mainīt vai pārveidot
- Kāpņu uzstādīšanu, lietošanu un demontēšanu veic saskaņā ar darba devēja un ražotāja instrukcijām
- Kāpnes novieto tā, lai nodrošinātu to stabilitāti visā lietošanas laikā
- Kāpnes, ko izmanto, lai piekļūtu darba vietai augstumā, novieto tā, lai to augšējā daļa sniedzas pāri darba platformas malai vismaz 1 metra augstumā, ja nav citas drošas iespējas pieturēties
- Ja kāpņu augstums vai to lietošana var radīt kritiena risku, darba devējs aprīko kāpnes ar kolektīvajiem aizsardzības līdzekļiem vai nodrošina to lietošanu kopā ar individuālajiem aizsardzības līdzekļiem
- Ja kāpnes nav aprīkotas ar drošības platformu vai nav veikti citi kritiena novēršanas pasākumi, aizliegts strādāt, izmantojot pārvietojamo kāpņu augšējos pēdējos pakāpienus
- Aizliegts lietot kāpnes uz sastatnēm un atsevišķi kā sastatnes vai tiltiņu, tās droši nenostiprinot vai neveicot atbilstošus aizsardzības pasākumus, izņemot sastatņu konstrukcijā ietilpstošās kāpnes

DROŠĪBAS PRASĪBAS

LIETOJOT SASTATNES

Papildus vispārējām prasībām, kas nosaka pareizu un drošu sastatņu lietošanu, veicot darbu uz pārvietojamiem torņiem, ievēro šādas prasības:

- uzstādot pārvietojamos torņus, nostiprina to sānu balstus, lai novērstu torņu izkustēšanos
- darba devējs nodrošina regulāras pārvietojamo torņu pārbaudes
- pārvietojamo torņu klāja augstums pirms pārvietošanas nedrīkst būt augstāks par trim metriem, lai novērstu apgāšanās risku pārvietošanas laikā
- uz pārvietojamās konstrukcijas tās pārvietošanas brīdī nedrīkst atrasties cilvēki un priekšmeti, izņemot pamatelementus, kas iekļauti konstrukcijā
- pārvietojot torņus, nodrošina ritošo daļu brīvu kustību, kā arī ievēro ražotāja instrukcijas
- sastatnes uz riteņiem, tai skaitā pārvietojamos alumīnija torņus, aprīko ar atbilstošām ierīcēm riteņu bloķēšanai, lai novērstu to nejaušu izkustēšanos sastatņu lietošanas laikā

DROŠĪBAS PRASĪBAS

VEICOT KONTEINERU UN CISTERNU TĪRĪŠANU

1. Pārliecināties, ka cisterna vai konteiners pirms tīrīšanas ir iztukšots un ir izslēgta iespēja, ka tīrīšanas laikā tas var tikt uzpildīts nejauši;
2. Jālieto atbilstoši IAL (kā noteikts ražotāja lietošanas instrukcijā);
3. Norīkot vismaz 2 darbiniekus – vienu, kas veic darbu, otru, kas uzrauga darbu slēgtā telpā;
4. Ievērot drošības pasākumus pret sprādzienbīstamību, ņemot vērā, ka tīrīšanas līdzekļi mēdz veidot eksplozīvu gaisa maisījumu;
5. Nepieļaut nepiederošu personu atrašanos blakus, veicot tīrīšanu

DROŠĪBAS PRASĪBAS

PĀRVIETOJOTIES AR AUTOIEKRĀVĒJU

- Iekrāvējiem jābūt aprīkoti ar darba kārtībā esošu skaņas signālu un brīdinošu gaismas signālu
- Lietot atbilstošus darba apavus, strādājot ar autoiekrāvēju
- Ievērot satiksmes ceļus – tiem ir jābūt atbilstoši apzīmētiem
- Ievērot atļauto braukšanas ātrumu
- Neveikt straujus un nepārdomātus manevrus
- Nenovietot rokas un kājas zem kravas un starp plauktiem, kad notiek produkcijas kraušanas un pārvietošanas darbi
- Preču pārvietošanu un celšanu veikt, ievērojot autoiekrāvēja kravnesību
- Novietot kravas tikai tam paredzētās vietās
- Norobežot zonas, kurās notiek kravu celšana un pārvietošana
- Visām nepārredzamām zonām jābūt nodrošinātām ar spoguļiem

DROŠĪBAS PRASĪBAS

PĀRVIETOJOTIES AR AUTOIEKRĀVĒJU

“Acu kontakta uzturēšanas paņēmieni” – t.i. darbinieki jāinstruē, lai braucot ar iekrāvēju, iespēju robežās, īslaicīgi uzturēt acu kontaktu ar braukšanas virzienā esošajām personām un citu iekrāvēju vadītājiem. Kā arī darbiniekiem, redzot tuvojošos iekrāvēju, uzturēt ar tā vadītāju acu kontaktu. Šis paņēmieni ir efektīvs praksē – acu kontakts starp transporta līdzekļa vadītāju un gājēju sniedz apstiprinājumu, ka viņi abi apzinās viens otra esamību telpā un būtiski samazina NG risku.

BĪSTAMĀS IEKĀRTAS

- **Celšanas iekārtas**

(piemēram, kravas celtņi - ceļot dažādas kravas, gatavās produkcijas)

- **Katliekārtas**

(piemēram, izmantojot ražošanas ēkas apsildei)

TIESĪBU AKTI PAR BĪSTAMAJĀM IEKĀRTĀM

- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 16.02.2010. MK not. Nr. 137 "Cilvēku celšanai paredzēto pacēlāju tehniskās uzraudzības kārtība"
- 09.02.2010. MK not. Nr. 113 "Kravas celtņu tehniskās uzraudzības kārtība"
- 17.11.2009. MK not. Nr. 1320 "Noteikumi par bīstamo iekārtu reģistrāciju"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 14.02.2006. MK not. Nr. 124 "Noteikumi par bīstamo iekārtu pārbaudes zīmi"
- 07.11.200. MK not. Nr. 384 "Noteikumi par bīstamajām iekārtām"

BĪSTAMO IEKĀRTU ATBILSTĪBA

- Jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām
- Jābūt reģistrētām bīstamo iekārtu reģistrā
- Jābūt apgādātām ar lietošanas dokumentiem un brīdinošiem uzrakstiem latviešu valodā
- Jābūt pārbaudītām normatīvajos aktos paredzētajā apjomā, termiņos

Darbā ar bīstamajām iekārtām atkārtotā instruktāža darba vietā jāveic ne retāk kā 2 reizes gadā!

BĪSTAMO IEKĀRTU DOKUMENTĀCIJA

- Atbilstību apliecinoši dokumenti
- Lietošanas dokumenti
- Brīdinoši uzraksti (latviešu valodā)
- Inspicēšanas institūcijas izsniegta pārbaudes zīme

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJA PIENĀKUMI

- Uzturēt atbilstoši normatīvo aktu prasībām
- Nodrošināt apkalpojošā personāla apmācību, instruktāžas
- Nodrošināt paredzēto pārbaucēju veikšanu
- Pārtraukt bīstamo iekārtu darbību, ja konstatēts, ka tās apdraud cilvēku dzīvību, veselību, vidi un materiālās vērtības
- Ziņot Patērētāju tiesību aizsardzības centram par bīstamo iekārtu avārijām

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJU TIESĪBAS

- Ar darba devēju sabiedrisko organizāciju starpniecību piedalīties normatīvo aktu izstrādē
- Informēt Patērētāju tiesību aizsardzības centru un akreditācijas institūciju
- Izvēlēties inspicēšanas institūciju, ar kuru slēgt līgumu par bīstamo iekārtu pārbaūžu veikšanu
- Veikt savā valdījumā esošo bīstamo iekārtu tehnisko apkopi un remontu

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

PĀRTIKAS PRODUKTU
RAŽOŠANA

DZĒRIENU RAŽOŠANA

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU
RAŽOŠANA

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

PĀRTIKAS PRODUKTU, DZĒRIENU UN TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANAS NOZARES INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI, DROŠĪBAS ZĪMES, VEICAMĀS OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 09.03.2016. gada EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2016/425
- 20.08.2002. gada MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

IAL ir izstrādājumi, ierīces un iekārtas, kuras nodarbinātais izmanto, lai aizsargātu savu drošību un veselību pret bīstamu vai kaitīgu darba vides riska faktoru iedarbību.

IAL ir konkrētam darbiniekam piemērojami aizsardzības līdzekļi, kurus izvēlas atkarībā no darbinieka dzimuma, vecuma, auguma īpatnībām un veicamā darba specifikas.

IAL ir iespējams kombinēt, izmantojot vairākus aizsardzības līdzekļus vienlaikus (piemēram: aizsargbrilles un respiratoru).

Darba devējam ir pienākums bez maksas nodrošināt nodarbinātos ar viņiem nepieciešamajiem aizsardzības līdzekļiem.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU RISKA KATEGORIJAS

- **I kategorija** (vienkāršas uzbūves IAL, kas aizsargā pret minimāli kaitīgiem vai minimāli bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats spēj laikus novērtēt)
- **II kategorija** (IAL, kas neatbilst ne pirmajai, ne trešajai kategorijai)
- **III kategorija** (sarežģītas uzbūves IAL, kas aizsargā pret bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats nespēj pietiekami ātri novērtēt un kuri apdraud cilvēka dzīvību vai negatīvi un neatgriezeniski ietekmē cilvēka veselību)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU MARĶĒJUMĀ NORĀDĀMĀ INFORMĀCIJA

- “**CE zīme**” ir marķējums, ar ko ražotājs norāda, ka IAL atbilst piemērojamajām prasībām, kuras noteiktas Savienības saskaņošanas tiesību aktos attiecībā uz tā uzlikšanu. CE zīmi redzami, salasāmi un neizdzēšami piestiprina uz IAL. Ja IAL īpatnību dēļ tas nav iespējams vai pamatots, to uzliek iepakojumam un IAL pavaddokumentiem
- **Ražotāja** (tā pilnvarotā pārstāvja), **importētāja** nosaukums un **pasta adrese**, tīmekļa vietnes adrese
- Uz IAL norādīts **tips, partijas vai sērijas numurs, vai cits identifikācijas elements**, ja IAL lielums vai raksturs to neļauj, vajadzīgā informācija būtu norādīta uz iepakojuma
- Ražotāja vai tā pilnvarotā pārstāvja sagatavota instrukcija un informācija valsts valodā (saprotami un salasāmi) par IAL lietošanu, uzglabāšanu, kopšanu, dezinfekciju, derīgumu utt.

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

- Individuālos aizsardzības līdzekļus lieto, ja no darba vides riska faktora iedarbības nav iespējams izvairīties vai to nav iespējams mazināt, lietojot kolektīvos aizsardzības līdzekļus (aizsardzības līdzekļi, kas paredzēti vairāk nekā viena nodarbinātā drošības un veselības aizsardzībai), vai ieviešot nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus
- Veicot IAL glabāšanu, pārbaudi, tīrīšanu, dezinfekciju, remontu u.tml., jāņem vērā ražotāja dotās instrukcijas

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

- Attiecīgie darba vides riska faktori
- Apstākļi darba vietā
- Ergonomikas prasības
- Nodarbināto auguma īpatnības

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU LIETOŠANA

Atļauts lietot tikai tādus aizsardzības līdzekļus, kuri projektēti un izgatavoti atbilstoši normatīvajiem aktiem par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un atbilst:

- attiecīgajiem darba vides riska faktoriem (aizsardzības līdzeklis nedrīkst radīt vēl lielāku risku)
- apstākļiem darba vietā
- ergonomikas prasībām un nodarbināto veselības stāvoklim
- nodarbināto auguma īpatnībām (ja nepieciešams, aizsardzības līdzekli attiecīgi pielāgo)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU GLABĀŠANA

- Individuālos aizsardzības līdzekļus glabā tā, lai nepieļautu to mehāniskus vai bioloģiskus bojājumus, kā arī ķīmiski aktīvu vai citādi bīstamu, vai kaitīgu vielu, gaismas, temperatūras vai mitruma kaitīgu iedarbību
- Ieteicams glabāt IAL tiem paredzētās speciālās vietās (oriģinālajā iepakojumā, skapīšos, konteineros, kārbās u. tml.)
- Piemērs: Brilles pēc lietošanas jāuzglabā tīrā, speciāli tām paredzētā vietā, pasargājot no karstuma un mitruma iedarbības. Uzglabāšanas temperatūra – 0-40 °C. Relatīvais mitrums – 30-80%

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU PĀRBAUDE

- Lietotājam pirms un pēc katras lietošanas vizuāli jāpārbauda IAL
- Visām IAL pārbaudēm jābūt dokumentētām
- Darba devējs nodrošina:
 - IAL periodiskās pārbaudes un, ja nepieciešams, arī testēšanu
 - IAL speciālās pārbaudes, ja radušās ārkārtas situācijas (piemēram, strādājot ar aizsargbrillēm, darbinieks ar tām atsitās pret darba aprīkojumu), kā arī ja tas nav ilgstoši lietots
- Nodarbinātie, kas lieto IAL un speciālo inventāru darbam augstumā, ir apguvuši darba aprīkojuma drošu un pareizu lietošanu un veic to pārbaudes pirms darba uzsākšanas

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

NOZARĒ LIETOJAMIE INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

GALVAS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargķiveres
galvaskausa
aizsardzībai**

Darbs vietās, kur iespējama priekšmetu
uzkrišana uz galvas

Darba vietas, kur iespējama darbinieka
galvas sadursme ar kādu priekšmetu/
konstrukciju

DZIRDES AIZSARDZĪBAS LĪDZEKLĪ

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Ausu ieliktni**

Darbs fona trokšņa apstākļos; darbs, kura veikšanas laikā rodas troksnis

- **Austiņas**

Darbs fona trokšņa apstākļos; darbs, kura veikšanas laikā rodas troksnis

- **Austiņas ar rāciju**

Darbs trokšņa apstākļos, kad ir nepieciešams sazināties ar citiem darbiniekiem

- **Ķivere ar austiņām**

Darbs vietās, kur ir nepieciešams gan aizsargāt galvu, gan dzirdi

ACU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- Aizsargbrilles**

Darbs, kuru veicot, iespējams traumēt acis
Darbs ar ķīmiskām vielām, kuras var iekļūt acīs

- Saules brilles**

Darbs spilgtas gaismas apstākļos
Transporta vadīšana

- Sejas aizsegi**

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt acis un
seju Darbs ar ķīmiskās vielām

ELPCEĻU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- Respiratora tipa elpceļu aizsardzības līdzeklis

Darbs putekļainā vidē

- Respirators ar maināmiem filtriem

Darbs vietās, kur ir saskare ar putekļiem un ķīmiskām vielām

ROKU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- Auduma cimdi

Darbi, kuros iespējams nosmērēt rokas
(putekļainās, viegli netīrās vietās)

- Mehāniski izturīgi darba cimdi

Darbs, kuru veicot, iespējams savainot rokas
(neizmantojot strādājot ar iekārtām,
kurās cimdus var ieraut/ uztīt)

- Ķīmiski izturīgi darba cimdi ar siltinājumu vai bez tā

Darbs, kurā iespējama saskare ar
ķīmiskām vielām

- Gumijas / lateksa / nitrila cimdi

Darbs, kurā iespējama saskare ar mitrumu

Darbs, kurā iespējama saskare ar
uzkopšanā un dezinfekcijā izmantojamām
ķīmiskajām vielām

ROKU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Metāla pinuma cimdi**

Darbi, kurus veic ar nažiem, zāģiem u.c. aprīkojumu, ar kuru var savainot rokas

KĀJU UN PĒDU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- Gumijas zābaki ar siltinājumu un bez

Darbs vietās, kur iespējams
saslapināt kājas

- Apavi ar papildu aizsardzību
pirkstgaliem

Pārnēsājot smagumus

VĒDERA UN CITU ĶERMENĀ DAĻU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Priekšauti**

Darbi, kuros iespējams nosmērēties

- **Karstumizturīgi priekšauti**

Darbi, kurus veicot izdalās
dzirksteles un liesmas

- **Uzroči**

Darbs ar ķīmiskām vielām, mitrumā u.c.

AIZSARGAPĢĒRBI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargapģērbs pret mehāniskām traumām** (divdaļīgs vai kombinezons)
- **Apģērbs aizsardzībai pret putekļiem**
- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs un piederumi**
- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs / ziemas tipa**
- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs / vasaras tipa**

Darbi, kurus veicot iespējams
gūt mehāniskas traumas

Darbs ar ķīmikālijām
Darbs putekļainā vidē

Darbs vietās, kur jābūt labi
redzamam

Darbs vietās, kur jābūt labi
redzamam – ziemas apstākļos

Darbs vietās, kur jābūt labi
redzamam - vasaras apstākļos

AIZSARDZĪBAI PRET KRITIENIEM

Aizsardzības līdzeklis

- **Individuālais aizsardzības līdzeklis aizsardzībai pret kritieniem** / Drošības sistēma, kura sastāv no iekares, kas aptver kājas, vidukli, krūšu kurvi un plecus, un ierīces ķermeņa noturēšanai un kritiena apturēšanai kopā ar vienu vai vairākiem specifiskā aprīkojuma elementiem

Darba veids

Darbi, kurus veic vietās, kas atrodas vismaz 1,5m augstumā no zemes vai jebkuras citas drošas virsmas, tai skaitā darbs lielās tvertnēs, ja ir iespējams kritiens, uz sastatnēm, kāpnēm, jumtiem, kā arī izmantojot virves un stiprinājumus.

NOZARĒ LIETOJAMĀS DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

Drošības zīme ir uz konkrētu objektu, darbību vai situāciju attiecināma zīme, signālkārtojums, akustisks vai roku signāls, kā arī vārdiska saziņa, kas sniedz drošības informāciju darba vietā.

APSVĒRUMI DROŠĪBAS ZĪMJU IZVĒLEI

- Izmantošanas nepieciešamība
- Piemērotība
- Iegādes specifika
- Izvietošanas, to uzturēšanas, pārraudzības iespējas
- Darba zonas platība, tajā strādājošo skaits
- Riska faktori, apstākļi, par kuriem jābrīdina
- Nelaiemes gadījumu/arodslimības draudu iespējamība

DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

- Aizlieguma zīmes
- Brīdinājuma zīmes
- Rīkojuma zīmes
- Papildizejas, pirmās palīdzības zīmes

AIZLIEGUMA ZĪMES

Zīmes, kas aizliedz darbību, kura var radīt bīstamu situāciju.

Zīmes veids - apla veida zīme, ar baltu vidu un sarkanu apla apmali un sarkanu šķērsvītrū pār zīmi.

2.1.
Nesmēkēt

2.2.
**Smēķēšana un
atklāta liesma
aizliegta**

2.3.
**Gājēju
kustība
aizliegta**

2.4.
**Nedzēst ar
ūdeni**

2.5.
Nav dzerams

2.6.
**Nepiederošām
personām kustība
aizliegta**

2.7.
**Iekšējā
transporta
kustība aizliegta**

2.8.
Nepieskarties

2.9.
**Aizliegts
(ar skaidrojošu
uzrakstu)**

2.10.
**Nestāvēt zem
kravas**

2.11.
**Sastatņu
montāža**

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (I)

Zīmes, kas brīdina par risku vai bīstamības iespēju.

Zīmes veids - trīsstūra veida zīme, ar dzeltenu fonu un melnu trīsstūra malu.

4.1.
**Vispārīga
bīstamība**

4.2.
**Eksplozīva vide
Vai sprādzien-
bīstama telpa**

4.3.
**Toksiska
viela**

4.4.
**Kodīga
viela**

4.5.
**Radioaktīva viela
Vai jonizējošs
starojums**

4.6.
**Uzmanību,
pacelta
krava**

4.7.
**Iekšējais
transports**

4.8.
**Bīstami,
elektrība**

4.9.
**Vispārēja
bīstamība**

4.10.
**Lāzera
stars**

4.11.
**Oksidējoša
viela**

4.12.
**Nejonizējoša
radiācija vai
starojums**

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
“Vispārēja bīstamība”, lai
brīdinātu par bīstamām
ķīmiskām vielām vai
maisījumiem, izmanto
vienīgi gadījumā, ja
nepieciešams apzīmēt
vairāku bīstamo vielu vai
maisījumu krājumus.

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (II)

4.13.
Spēcīgs
magnētiskais
lauks

4.14.
Uzmanību,
šķēršļi

4.15.
Uzmanību,
nelīdzens

4.16.
Bioloģiskais
rīksts

4.17.
Zema
temperatūra

4.19.
Eksplozīva
vide

4.20.
Sastatnes

4.21.
Uzmanību,
pakāpiens

4.22.
Uzmanību,
slidens

4.23.
Dziļš ūdens

4.24.
Zīmējums

4.25.
Uzmanību,
krītoši objekti

4.26.
Augsta
temperatūra

4.27.
Uzmanību, karsta
virsmā

4.28.
Uzmanību,
karsts tvaiks

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

RĪKOJUMA ZĪMES

Zīmes, kas norāda uz konkrētu darbību, lai aizsargātu darbinieku pret konkrētu risku.

6.1.
Jālieto
aizsargbrilles

6.2.
Jālieto
aizsargķivere

6.3.
Jālieto dzirdes
aizsardzības
līdzekļi

6.4.
Jālieto gāzmaska,
resperators

6.5.
Jālieto darba
apavi

6.6.
Jālieto
aizsargcimdi

6.7.
Jālieto
aizsargkostīms

6.8.
Jālieto sejas
aizsardzības līdzekļi

6.9.
Jālieto
aizsargjosta

6.10.
Jālieto
resperators

6.11.
Jālieto
antistatiski apavi

6.12.
Jālieto sejas
maska

6.13.
Gājēju ceļš,
maršruts

6.14.
Vispārīgā
rīkojuma zīme

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
"Vispārīgo rīkojuma" zīmi
lieto kopā ar citām zīmēm

PIRMĀS PALĪDZĪBAS UN GLĀBŠANAS PAPILDIZEJU ZĪMES

8.1.
Pirmās palīdzības
punkts

8.2.
Nestuves

8.3.
Sanitārā
apstrāde

8.4.
Acu skalošana

8.5.
Elpošanas
līdzekļi

8.6.
Pārsiešanas
līdzekļi

8.7.
Droša
pulcēšanās vieta

8.8.
Atdzīvināšanas
līdzekļi

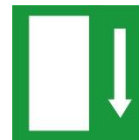
8.9.
Tālrunis neatliekamās
medicīniskās palīdzības
izsaukšanai

9.1.
Papildizeja,
virziens pa kreisi

9.1.
Papildizeja,
virziens pa labi

9.1.
Papildizeja,
virziens uz leju

9.2.
Kustības
virziens pa
kreisi

9.2.
Kustības
virziens pa labi

9.2.
Kustības
virziens uz leju

KĪMISKO VIELU UN PRODUKTU BĪSTAMĪBAS PIKTOGRAMMAS

Toksisks

Kodīgs

**Kaitīgs,
kairinošs**

**Viegli
uzliesmojošs**

**Sprādzien-
bīstams**

**Spēcīgs
oksidētājs**

Videi bīstams

**Bīstams
veselībai**

**Gāze zem
spiediena**

SIGNĀLKRĀSOJUMS

Krāsojums ar specifisku nozīmi, norāda kādu ierobežojumu.

Nav norādīta grīdas līmeņa maiņa

SMĒĶĒŠANU REGULĒJOŠĀS ZĪMES

16/05/2017 Ministru kabineta noteikumi Nr.260 "Noteikumi par kārtību, kādā izvietojami informatīvie uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu vai atļauju smēķēt, kā arī par uzrakstu un simbolu paraugiem".

- Aizliegumu smēķēt norāda ar uzrakstu "Smēķēt aizliegts" vai ar simbolu par smēķēšanas aizliegumu:

Smēķēt aizliegts

- Atļauju smēķēt norāda ar uzrakstu "Atļauts smēķēt" vai ar simbolu par atļauju smēķēt:

Atļauts smēķēt

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Sākt!

Uzmanību
Sākt darbu

Abas rokas izstieptas
horizontāli ar delnām uz
priekšu

Stop!

Pārtraukt kustību

Labā roka pacelta augšā ar
delnu uz priekšu

Beigt!

Izbeigt darbību

Abas rokas savienotas krūšu
augstumā

Celt!

Pacelt kravu

Labā roka pacelta augšā ar
delnu uz priekšu un izdara
lēnas apļveida kustības

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Zemāk!

Nolaist kravu

Labā roka nolaista lejā ar delnu
uz iekšu un izdara lēnas apļveida
kustības

Vertikālā distance

Samazināt vai
palielināt vertikālo
distanci

Ar rokām norāda būtisko distanci

Virzīt uz priekšu

Kravu pārvietot uz
priekšu

Abas rokas saliektas ar delnām
uz augšu un izdara lēnas
kustības uz ķermeņa pusi

Virzīt atpakaļ

Kravu pārvietot
atpakaļ

Abas rokas saliektas ar delnām
uz leju un izdara lēnas kustības
prom no ķermeņa

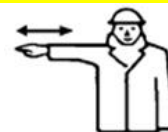

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Pa labi no signalizētāja

Kravu pārvietot
pa labi

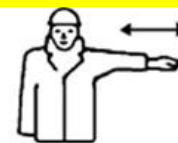
Labā roka izstiepta horizontāli
ar delnu uz leju un lēni izdara
sīkas kustības pa labi

Pa kreisi no signalizētāja

Kravu pārvietot
pa kreisi

Kreisā roka izstiepta horizontāli
ar delnu uz leju un lēni izdara
sīkas kustības pa kreisi

Horizontālā distance

Samazināt vai
palielināt horizontālo
distanci

Ar rokām norāda būtisko
distanci

Bīstami!

Novērst avārijas
situācijas

Abas rokas paceltas augšā ar
delnām uz priekšu

Ātrāk! Lēnāk!

Paātrināt kustību
Palēlināt kustību

Visas kustības izdara ātrāk
Visas kustības izdara lēnāk

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- nav izvietotas drošības zīmes

ATBILSTOŠI:

- izvietot drošības zīmi
"Ugunsdzēsības aparāts",
"Uzmanību, pakāpiens",
signālkrašojuma lenti
- Informēt darbiniekus par
drošības zīmju nozīmi.

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Darba aizsardzības likums nosaka, ka darba devējs nodrošina obligātu veselības pārbaudi tiem nodarbinātajiem, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgi darba vides faktori, un tiem nodarbinātajiem, kuriem darbā ir īpaši apstākļi. Kārtību, kādā veicama obligātā veselības pārbaude, nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr. 219 „Kārtība, kādā veicama obligātās veselības pārbaude”.

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

Veselības pārbaudi veic personām:

- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā, kur viņu veselības stāvokli ietekmē veselībai kaitīgie darba vides faktori
- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā īpašos apstākļos – bīstamos darbos, kur pastāv augsts nelaimes gadījumu risks pašam nodarbinātajam vai apkārtējiem

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- **Kaitīgie darba vides faktori** - vides vai darba procesa faktori, kas var nelabvēlīgi ietekmēt nodarbināto veselības stāvokli un ilgstošas, intensīvas iedarbības rezultātā izraisīt slimības.
- 10.03.2009. MK not. 219 1. pielikums ietver kaitīgo darba vides faktoru uzskaitījumu, jo OVP laikā veicamie izmeklējumi un nepieciešamo ārstu konsultācijas, kā arī OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora un tā līmeņa konkrētā darba vietā.

KAITĪGO DARBA VIDES RISKĀ FAKTORU NOTEIKŠANA

- Veicot darba vides riska novērtējumu, darba aizsardzības speciālists nosaka darba vidē esošos kaitīgos faktorus un to nodarbināto loku, kas ir pakļauti šo faktoru iedarbībai. Kā arī nosaka, kādi darbinieki veic darbu īpašos apstākļos (piemēram, darbinieks, lai piekļūtu katliem, pakāpjas augstāk kā 1,5m, tātad OVP kartē īpašajos darba apstākļos norāda punktu «Darbs, kas tiek veikts vairāk kā 1,5m, bet mazāk kā 5m augstumā .<..> »)
- Būtiska loma precīzā OVP noteikšanā ir laboratorisko mērījumu veikšanai, jo OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora līmeņa (piemēram, trokšņa augstākā ekspozīcijas darbības vērtība ir 85 dB(A), bet darbinieks ir pakļauts 88 dB(A), tātad uz OVP veselībai kaitīgo darba vides faktoru troksnis darbinieks jāsūta veikt pārbaudi reizi gadā)

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

3 pielikums
Ministru kabineta
2009. gada 10. marta
noteikumiem Nr. 219

Obligātās veselības pārbaudes karte

I. Norēķojums uz obligāto veselības pārbaudi

(Izvērtējums veselības stāvoklim) (nē, jā, nepieciešams)

1. Darba devējs (nosaukums, adrese, tālrunis) _____
2. Personas vārds, uzvārds _____
3. Personas kods _____
4. Dzīvesvieta _____
5. Profesija _____
6. Veselībai kaitīgie darba vides apstākļi _____

(saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 1. pielikuma ... punktu)

7. Īpašie darba apstākļi _____

(saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 2. pielikuma ... punktu)

8. Darba stāds šīs kartes 6. punktā minētajos veselībai kaitīgajos darba vides apstākļos _____
(sākot no _____ gada _____ mēneša)

9. Darba stāds šīs kartes 7. punktā minētajos īpašajos darba apstākļos _____
(sākot no _____ gada _____ mēneša)

10. _____ tiek norīkots(-a) uz šādu obligāto
(vārds, uzvārds)
veselības pārbaudi (atbilstošo pasvītrot):
10.1. pirmreizējo veselības pārbaudi;
10.2. ārpusējās veselības pārbaudi (iemesls: _____);
10.3. periodisko veselības pārbaudi.

Darba devējs vai viņa pilnvarotā persona

Amats _____

Paraksts un tā atšifrējums _____

Datums _____
Zīmogs _____

II. Atzinums par personas veselības stāvokļa atbilstību veicamajam darbam

11. Personas veselības stāvokļa novērtējums (atbilstošo pasvītrot):
11.1. veselības stāvoklis atbilst veicamajam darbam;
11.2. veselības stāvoklis neatbilst veicamajam darbam;
11.3. konstatētas ar slimībām saistītas pazīmes.

12. Īpašas piezīmes un ieteikumi darba devējam

Arodslimības sertifikāta izdevs _____
Paraksts un tā atšifrējums _____

Datums _____
Ārstniecības iestādes zīmogs _____

III. Darba devēja veiktie pasākumi atbilstošai obligātās veselības pārbaudes atzinumam norādījumam

Darba devējs vai viņa pilnvarotā persona

Amats _____

Paraksts un tā atšifrējums _____

Datums _____
Zīmogs _____

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Periodiskās un ārpuskārtas (papildu) veselības pārbaudes veikšanai darba devējs nosaka noteiktu laiku, ne mazāku par četrām nedēļām un ne lielāku par trijiem mēnešiem
- Nosūtot uz veselības pārbaudi, darba devējs izsniedz nodarbinātajam un personai pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas veselības pārbaudes karti divos eksemplāros, iepriekš aizpildot veselības pārbaudes kartes I sadaļu "Norīkojums uz obligāto veselības pārbaudi"

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

Pārbaužu biežums

• Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi	1 x 3 gados
• Organiskas izcelsmes putekļi	1 x gadā, ja nav veikti mērījumi
• Dažādas ķīmiskās vielas (atbilstoši ķīmisko vielu riska novērtējumam)	1 x gadā, 1 x 2 gados vai
1 x 3 gados, atbilstoši
eksponēcijas indeksam

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

Pārbaucību biežums

• Troksnis	1 x gadā, ja nav veikti mērījumi
• Smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm, smaguma celšana un noturēšana	1 x 3 gados
• Nakts darbs	1 x 3 gados
• Atrašanās piespiedu pozā ilgāk kā 50% no darba laika, lokāls muskuļu sasprindzinājums, tajā skaitā darbs stāvēt kājās	1 x 3 gados
• Temperatūras izmaiņas (pazemināta temperatūra un paaugstināta temperatūra)	1 x 3 gados

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

Pārbaucību biežums

- Bieža, periodiska, atkārtota noliekšanās ilgāk nekā 50% no darba laika
- Biežas, monotonas, atkārtotas kustības; darbs, kas saistīts ar ilgstošu un intensīvu lokālu muskuļu sasprindzinājumu, tajā skaitā darbs ar rokām un rokas instrumentiem ilgāk nekā 50 % no darba laika

1 x 3 gados

1 x 3 gados

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

Pārbaužu biežums

- Darbs, kas tiek veikts vairāk kā 1,5m, bet mazāk kā 5m augstumā no grunts, pārseguma vai atbalsta platformas, ja šīm konstrukcijām nav aizsargnožogojuma, vai, darbu veikšanai, nepieciešams iziet ārpus aizsargnožogojuma.

1 x 2 gados

Piezīme: darba aizsardzības speciālistam, izvērtējot darba vides riska novērtēšanas rezultātus, jāizvēlas arī tie faktori, kas nav minēti šajos slidos (ja tādi tiek konstatēti risku novērtēšanā).

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS VEIDI

- Ievadapmācība
- Instruktaža darba vietā:
 - uzsākot darbu (sākotnējā)
 - darba gaitā (atkārtotā – ne retāk kā reizi gadā, darbā ar bīstamām iekārtām – ne retāk kā reizi sešos mēnešos)
- Neplānotā instruktaža
- Mērķa instruktaža
- Tematiskā apmācība

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS

Ievadapmācību drīkst veikt darba aizsardzības speciālists, uzņēmuma vadītāja rakstiski norīkota persona, kompetenta institūcija vai kompetents specialists, vai cita persona uzņēmumā, kas pārzina ievadapmācībā apgūstamos jautājumus.

Instruktažu darba vietā drīkst veikt tiešais darbu vadītājs, darba aizsardzības speciālists vai persona, kurai ir atbilstoša pieredze attiecīgajā amatā vai profesijā un kuru ir apmācījis darba aizsardzības speciālists, kompetenta institūcija vai kompetents speciālists.

BĪSTAMO IEKĀRTU APKALPOJOŠĀ PERSONĀLA APMĀCĪBA

Bīstamās iekārtas apkalpojošais personāls — bīstamās iekārtas valdītāja norīkotas apmācītas personas, kuru rīcība ietekmē bīstamās iekārtas darbību vai tehnoloģiskā procesa norisi.

Darba devējs nodrošina bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla apmācību un instruktāžas, ņemot vērā bīstamās iekārtas veidu, sarežģītības un bīstamības pakāpi, kā arī darbinieku izglītību un iepriekšējā darba pieredzi.

Darbos ar bīstamām iekārtām atkārtoto instruktāžu veic ne retāk kā reizi sešos mēnešos.

DARBINIEKU APMĀCĪBAS

Personai, kura veic specializētus darbus (piemēram, autoiekrāvēja operatoram), jābūt atbilstošai kvalifikācijai un tās apliecinošam dokumentam.

PIRMĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANA

- Norīko personu, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā, lai gadījumā, rodas nepieciešamība sniegt palīdzību, uz vietas būtu darbinieks, kas to ir apmācīts darīt. Ieteicams, lai katrā maiņas laikā būtu vismaz viena persona, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā.
- Nodrošina, lai darba vietās būtu pieejams pietiekams skaits pirmās palīdzības aptieciņu, ņemot vērā darba vides riskus. Ja uzņēmumā ir vairākas struktūrvienības, ieteicams, lai pirmās palīdzības aptieciņa būtu pieejama katrā struktūrvienībā neatkarīgi no nodarbināto skaita.

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

SPECIFISKĀS UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

Regulē: 19.04.2016. MK not. Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Personu pienākums atrodoties būvē, nekavējoties evakuēties, atskanot ugunsgrēka trauksmes signālam vai pamanot ugunsgrēku.

Fiziskajai personai ir pienākums:

- Ziņot par to VUGD, zvanot uz numuru 112, nosaucot ugunsgrēka izcelšanās adresi vai vietu un ziņotāja vārdu, uzvārdu, kā arī sniegt pieprasīto papildu informāciju par ugunsgrēku
- Informēt ugunsgrēka dzēšanas un glābšanas darbu vadītāju par cilvēkiem, kuri atrodas vai varētu atrasties ugunsgrēka apdraudētajā vietā, objekta ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietām un piebraukšanas ceļiem, ugunsbīstamību, sprādzienbīstamību un citiem bīstamiem faktoriem

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Objekta atbildīgajai personai papildus fiziskās personas pienākumam līdz brīdim, kad ierodas VUGD vienība, ir pienākums nodrošināt:

- Ugunsdrošības instrukcijā noteikto ugunsdzēsības pasākumu veikšanu
- Ugunsdrošībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu iedarbināšanu
- Tehnoloģisko iekārtu, elektroinstalācijas, elektroiekārtu, elektroierīču un inženiertīklu atvienošanu vai pārslēgšanu uz darba režīmu, kas neveicina ugunsgrēka attīstību un neierobežo tā dzēšanu
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta vai avārijas dienestu izsaukšanu (ja nepieciešams)

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

1. (Dzēst aizdegšanas avotu, gadījumā, ja tas neapdraud dzīvību vai veselību)
2. Izvairīties no dūmiem, degšanas vietas
3. Evakuēties pa tuvāko izeju
4. Izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (tel. Nr. 112)
5. Pulcēties drošas pulcēšanās vietā

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

- Mehāniskās ventilācijas sistēma, kas nosūc degtspējīgas gāzes, tvaikus vai putekļus (piemēram, miltu), ir sprādziendrošā izpildījumā, un to aprīko ar aizsargierīcēm, kas nepieļauj svešķermeņu iekļūšanu sistēmā. Šādu ventilācijas sistēmu pārbauda un tīra ne retāk kā reizi gadā
- Ventilācijas sistēmas automātiskos ugunsdrošos vārstus, aizsargierīces un to iedarbināšanas mehānismus attīra no putekļiem un citiem nosēdumiem
- Tehnoloģisko iekārtu, kurā darbības laikā rodas degtspējīgi putekļi (līdz 1 mm), aprīko ar nosūces ventilāciju, kas ieslēdzas pirms tehnoloģiskās iekārtas iedarbošanās vai vienlaikus ar to
- Sprādzienbīstamu procesu tehnoloģiskās iekārtas aprīko ar statiskās elektrības noņemšanas un zemējuma ierīcēm

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

- Žāvēšanas kameru siltumizolācijai izmanto degtnespējīgus materiālus
- Žāvēšanas kameras aprīko ar žāvēšanas procesa automātiskās kontroles un regulēšanas ierīcēm
- Elektroiekrāvēju un autoiekrāvēju lādēšanas telpas nodrošina ar atsevišķu elektrības pievadu. Pie ieejas elektroiekrāvēju un autoiekrāvēju lādēšanas telpā izvieto elektrības slēdzi lādēšanas apturēšanai
- **Aizliegts:**
 - izmantot bojātas tehnoloģiskās iekārtas
 - strādāt ar iekārtām, ja nedarbojas sprādzienbīstamības un ugunsbīstamības kontroles un mērīšanas ierīces

VISPĀRĒJĀS UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

- Iepazīties un ievērot ugunsdrošības instrukciju
- Smēķēt tikai tam speciāli ierīkotās un norādītās vietās
- Zināt, kur atrodas tuvākais ugunsdzēsības aparāts un prast to pielietot
- Zināt, kur iespējams atslēgt ventilācijas un elektroiekārtas
- Neaizkraut ejas un rezerves izejas ar priekšmetiem un materiāliem
- Uzturēt kārtību un tīrību darba vietā
- Elektrosadales skapjus vienmēr turēt aizvērtus
(regulāri notīri putekļus, lai nebūtu iespējama to pašaiizdegšanās)

PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- pie iekārtas vajadzētu uzstādīt rīkojuma zīmes

ATBILSTOŠI:

- strādājot ar konfekšu masas vārīšanas katlu obligāti izmantot karstumizturīgos cimdus

PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- nav nodrošināta gāzes balonu piemērota transportēšana, uzglabāšana

NEATBILSTĪBA:

- nav veikta ugunsdzēsības aparāta tehniskā pārbaude saskaņā ar ražotāja norādītajiem termiņiem (transportlīdzeklī)

NEATBILSTĪBA:

- atkailināti vadi

Situāciju analīze

Darbinieks, kāpjot pa kāpnēm pēc dārzeņu šķirošanas tvertnes apskates, paklupa uz pēdējā pakāpiena un zaudēja līdzsvaru. Cenšoties nepakrist, paslīdēja un krītot atsitās ar galvu pret tvertnes metāla konstrukciju.

1. Uzrakstiet, kādas darba aizsardzības prasības ir tikušas pārkāptas redzamajā attēlā?

2. Nosakiet, kas ir atbildīgs par konkrēto nelaimes gadījumu! Paskaidrojiet savu viedokli!

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Darbinieks, kāpjot pa kāpnēm pēc dārzeņu šķirošanas tvertnes apskates, paklupa uz pēdējā pakāpiena un zaudēja līdzsvaru. Cenšoties nepakrist, paslīdēja un krītot atsitās ar galvu pret tvertnes metāla konstrukciju.

1. Uzrakstiet, kādas darba aizsardzības prasības ir tikušas pārkāptas redzamajā attēlā?

Nepietiekams apgaismojums, pakāpieni nav apzīmēti ar signālkārtojumu, nav nodrošināti apstākļi, lai izvairītos no dārzeņu atlikumiem uz grīdas, kas veicina paslīdēšanu.

2. Nosakiet, kas ir atbildīgs par konkrēto nelaimes gadījumu! Paskaidrojiet savu viedokli!

Pats darbinieks, darba aizsardzības speciālists un darba devējs.

Pats darbinieks, jo neievēroja kārtību savā darba vietā un nebija laicīgi brīdinājis atbildīgo par nepietiekamu apgaismojumu

Darba aizsardzības speciālists un darba devējs, jo nebija nodrošināti augstākminēto pārkāpumu novēršanas pasākumi.

Situāciju analīze

Gatavās produkcijas noliktavā darbinieks, pārvietojot kravu ar elektroiekrāvēju atpakaļgaitā, pagriezienā uztriecās darbiniekam, kurš pārvietojās kājām pretējā virzienā un savainoja to. Noliktavas darbiniekam nebija iekrāvēja vadītāja apliecības.

1. Uzrakstiet, kādi bija nelaimes gadījuma cēloņi un kā varēja novērst nelaimes gadījumu?

2. Kādi ir potenciālie riska faktori, strādājot pārtikas ražošanas noliktavā?

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Gatavās produkcijas noliktavā darbinieks, pārvietojot kravu ar elektroiekrāvēju atpakaļgaitā, pagriezienā uztriecās darbiniekam, kurš pārvietojās kājām pretējā virzienā un savainoja to. Noliktavas darbiniekam nebija iekrāvēja vadītāja apliecības.

1. Uzrakstiet, kādi bija nelaimes gadījuma cēloņi un kā varēja novērst nelaimes gadījumu?

Cēloņi – darbinieka neuzmanība, darba steiga, iekrāvēja vadītāja apliecības neesamība. Gājēju, transporta ceļu neapzīmēšana, nepārredzamu vietu nenodrošināšana ar spoguļiem.

Novērst nelaimes gadījumu varēja – pienācīgi instruējot darbinieku, pastāstot par darba aizsardzības prasībām darbā ar iekrāvēju, par daba zonu ievērošanu, pārliecinoties, ka darbinieks ir iepazinies ar iekrāvēja lietošanas instrukciju un to, ka darbiniekam ir iekrāvēja vadītāja apliecība. Veicot regulāras aprīkojuma pārbaudes (skaņas signāls atpakaļ gaitā iekrāvējam). Gājēju, transporta ceļu apzīmēšana, nepārredzamu vietu nodrošināšana ar spoguļiem.

2. Kādi ir potenciālie riska faktori, strādājot pārtikas ražošanas noliktavā?

Uzbraukšana citam darbiniekam, vibrācijas riska faktors (ilgstoši strādājot transportlīdzeklī), iekrāvēja apgāšanās, neatbilstoša izmantošana, darba zonas neievērošana, nepārredzēšana. Mobilā tālruņa lietošana darbā, bojāta aprīkojuma izmantošana, haotiska, nereglamentēta pārvietošanās u.c.

Situāciju analīze

Darbinieks strādāja pie pārtikas masas vārīšanas aprīkojuma un guva apdegumus, pārlejot gatavo masu mazākā traukā. Darba aprīkojumam trūkst drošības aprīkojuma – sviras. Veicot darbu darbinieks nelietoja tam paredzētos IAL, kaut bija instruēts IAL lietošanā.

Komentējiet, cik lielā mērā aprakstīto nelaimes gadījumu varēja ietekmēt norādītie cēloņi!	
Cēloņi	Skaidrojums
1) <u>Nepietiekama veicamo darbu uzraudzība</u>	
2) <u>Darbinieka pārgalvība/patvaļā</u>	
3) <u>Nepilnīgi aprīkots darba aprīkojums</u>	
4) <u>Iekārtu neaprikošana ar drošības zīmēm</u>	

Spriežot pēc attēlā redzamā objekta, prognozējiet, kādas varēja būt iespējamie nelaimes gadījuma sekas – bez rokas apdeguma!

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Darbinieks strādāja pie pārtikas masas vārīšanas aprīkojuma un guva apdegumus, pārlejot gatavo masu mazākā traukā. Darba aprīkojumam trūkst drošības aprīkojuma – sviras. Veicot darbu darbinieks nelietoja tam paredzētos IAL, kaut bija instruēts IAL lietošanā.

Komentējiet, cik lielā mērā aprakstīto nelaimes gadījumu varēja ietekmēt norādītie cēloņi!	
Cēloņi	Skaidrojums
1) <u>Nepietiekama veicamo darbu uzraudzība</u>	Darba aizsardzības speciālists pavierši veicis darba vietas analīzi un nav pamanījis, ka trūkst drošības aprīkojums un ka jāveic pasākumi, lai to novērstu
2) <u>Darbinieka pārgalvība/patvaļa</u>	Darbinieks nav ievērojis darba aizsardzības instrukcijas prasību lietot IAL
3) <u>Nepilnīgi aprīkots darba aprīkojums</u>	Iekārta ir veca, tai nav CE drošības marķējums. Tātad izstrādāts neņemot vērā visas darba aizsardzības prasības (rokturi, sviras u.c.)
4) <u>Iekārtu neaprikošana ar drošības zīmēm</u>	Nav izvietotas drošības zīmes, kas brīdina par karstu priekšmetu un drošības zīme, kas norāda, ka lietojami IAL, veicot darbu ar šo iekārtu

Spriežot pēc attēlā redzamā objekta, prognozējiet, kādas varēja būt iespējamie nelaimes gadījuma sekas – bez rokas apdeguma!

Darbinieks varēja iegūt smagākas traumas (piemēram, kāju vai ķermeņa apdegumus). Darbinieks varēja traumēt arī citus apkārtējos darbiniekus u.c.

Situācijas analīze

Darbiniece pildīja savus tiešos darba pienākumus. Tīrīja fasēšanas līnijas apakšējo daļu un tās velkošos ruļļus ar lupatu, kā rezultātā, mēģinot izvilkāt ierauto lupatu, tika ierauti kreisās rokas pirksti. Darba aizsardzības instrukcijās ir noteikts, ka, pirms sākt tīrīt iekārtu, tā ir jāizslēdz. Darbs tika veikts darba dienas beigās. Darba vietas apgaismojums bija pietiekošs. Tīrīšanas laikā iekārta bija ieslēgta un darbojās. Tīrīšanas laikā darbiniece strādāja bez cimdiem un uzlocītām specapgērba piedurknēm.

1. Analizējiet, kāpēc notika šis nelaimes gadījums!

2. Nosakiet kas ir atbildīgs par notikušo nelaimes gadījumu un kā varēja to novērst?

Situācijas analīze

Darbiniece pildīja savus tiešos darba pienākumus. Tīrīja fasēšanas līnijas apakšējo daļu un tās velkošos ruļļus ar lupatu, kā rezultātā, mēģinot izvilkāt ierauto lupatu, tika ierauti kreisās rokas pirksti. Darba aizsardzības instrukcijās ir noteikts, ka, pirms sākt tīrīt iekārtu, tā ir jāizslēdz. Darbs tika veikts darba dienas beigās. Darba vietas apgaismojums bija pietiekošs. Tīrīšanas laikā iekārta bija ieslēgta un darbojās. Tīrīšanas laikā darbiniece strādāja bez cimdiem un uzlocītām specapgērba piedurknēm.

1. Analizējiet, kāpēc notika šis nelaimes gadījums!

Nelaimes gadījums notika, jo darbiniece neievēroja darba aizsardzības prasības un pirms iekārtas tīrīšanas to neizslēdza. Kā arī cēlonis varētu būt darbinieces nogurums, jo šis nelaimes gadījums notika darba dienas beigās.

2. Nosakiet kas ir atbildīgs par notikušo nelaimes gadījumu un kā varēja to novērst?

Par nelaimes gadījumu ir atbildīga darbiniece, jo pārkāpa darba aizsardzības instrukciju prasības.

Darba uzdevumu lapa

Darbinieks, veicot darbu pie zivju apstrādes līnijas, atvēra durvis, kas nosedz iekārtas rotējošās daļas, lai izņemtu traucējošu svešķermeni. Rezultātā darbinieka neaizpogātā darba apģērba piedurkne tika ievilkta starp rotējošām iekārtas daļām. Darbinieks guva plaukstu locītavas lūzumu.

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais par pasākumu īstenošanu

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

Darbinieks, veicot darbu pie zivju apstrādes līnijas, atvēra durvis, kas nosedz iekārtas rotējošās daļas, lai izņemtu traucējošu svešķermeni. Rezultātā darbinieka neaizpogātā darba apģērba piedurkne tika ievilkta starp rotējošām iekārtas daļām. Darbinieks guva plaukstu locītavas lūzumu.

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais par pasākumu īstenošanu
Darbībā esošas (neizslēgtas) iekārtas tehniskā apkalpošana.	Izstrādāt Darba aizsardzības instrukciju darbam ar konkrētu iekārtu un instruēt darbinieku atbilstoši izstrādātai instrukcijai.	Darba aizsardzības speciālists.
Piekļuves durvis nav aprīkotas ar drošības slēdzi, zīmēm.	Uzstādīt drošības slēdzi, ja nav iespējams izvietot drošības zīmes. (aizliegts atvērt neizslēdzot, bīstami, rotējošas daļas u.c.)	Darba devējs, darba aizsardzības speciālists.
Nepareizi pielietots darba apģērbs (nav aizpogātas piedurknes)	Izstrādāt instrukciju, veikt apmācību par pareizu IAL lietošanu.	Darba aizsardzības speciālists.

Darba uzdevumu lapa

Pārtikas rāžošana, dārzeņu apstrādes iecirknis. Darbs tiek veikts parastajos vasaras apavos.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

Pārtikas rāžošana, dārzeņu apstrādes iecirknis. Darbs tiek veikts parastajos vasaras apavos.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi
Kārtība (pārtikas atlikumi uz grīdas, kas paaugstina iespēju paslīdēt)	Nodrošināt līniju ar tvertnēm, kur sabirst pārtikas atlikumi
Ūdens uz grīdas (paaugstina iespēju paslīdēt)	Iekārtas regulāras tehniskas apkopes
Darbiniekiem nav piemēroti apavi	Nodrošināt darbiniekiem IAL (apavi ar purngala aizsardzību, neslīdošu zoli)
Darbiniece stāv uz paaugstinājuma, kas paredzēts kravu pārvietošanai	Iekārtot ergonomisku darba vietu ar atbilstošu papildaprīkojumu

Darba uzdevumu lapa

Pārtikas ražošanas, iepakojšanas iecirknī, darbinieks veic vizuālu produkta apskati, šķirošanu, novietošanu kartona iepakojumā.

Nosakiet, pastāvošos riskus, nepieciešamos preventīvos pasākumus to novēršanai vai mazināšanai un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Riski	Novēršanas iespējas un pasākumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

Pārtikas ražošanas, iepakojšanas iecirknī, darbinieks veic vizuālu produkta apskati, šķirošanu, novietošanu kartona iepakojumā.

Nosakiet, pastāvošos riskus, nepieciešamos preventīvos pasākumus to novēršanai vai mazināšanai un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Riski	Novēršanas iespējas un pasākumi
Troksnis	Mērījumu veikšana, pasākumu noteikšana pēc rezultātu analīzes.
Mikroklimate	Indikatīvo mērījumu veikšana, pasākumu noteikšana pēc rezultātu analīzes.
Darba poza (stāvus ar noliektu galvu)	Izskatīt iespēju darba vietu aprīkot ar ergonomisku krēslu, kam ir muguras atbalsts un regulējams augstums.
Darbs ar rokām (biežas atkārtotas roku kustības)	Noteikt instrukcijā vai darba kārtības noteikumos atpūtas režīmu un kārtību.

PĀRTIKAS PRODUKTU, DZĒRIENU UN TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA TESTS I

- 1. Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- 2. Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, strādājot pārtikas produktu, dzērienu un tabakas izstrādājumu produktu vārīšanas, sijāšanas, mazgāšanas un mizošanas darba vietās? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. 200 lx
 - B. 500 lx
- 3. Darba devējam ir šādi pienākumi: (3 pareizas atbildes)**
 - A. Nodrošināt, lai informācija par aizsardzības līdzekļiem nodarbinātajiem būtu pieejama un saprotama
 - B. Sekot, kā nodarbinātais uzvelk vai uzliek individuālo aizsardzības līdzekli
 - C. Informēt nodarbinātos par visiem darba drošības un veselības aizsardzības pasākumiem, kas veicami, lietojot aizsardzības līdzekļus
 - D. Nodrošināt, lai nodarbinātais iegādātos sev nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus
 - E. Organizēt nodarbināto apmācību (teorētisko un praktisko) aizsardzības līdzekļu lietošanā

- 4. Telpā, kurā izvietotas attēlā redzamā zīme: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**

- A. Drīkst smēķēt;
 - B. Nedrīkst smēķēt;
 - C. Atļauts smēķēt tieši pie zīmes.
- 5. Kad jāveic pirmreizējā veselības pārbaude? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Pirmajā darba dienā
 - B. Uzreiz pēc darba līguma parakstīšanas
 - C. Pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas
- 6. Nelaimes gadījumu galvenie cēloņi ir: (3 pareizas atbildes)**
- A. IAL nelietošana
 - B. Nepatīkamas attiecības kolēģu starpā
 - C. Tehniskie bojājumi
 - D. Neuzticēšanās darba devējam
 - E. Riskantas darba veikšanas metodes
- 7. Aroda infekcijas slimības ir: (3 pareizas atbildes)**
- A. Ir reti sastopamas;
 - B. Attīstās tikai strādājošajiem;

- C. Ir saistītas ar konkrētu profesiju;
- D. Vienmēr ir viegli ārstējamas;
- E. Var būt arī parazitāras.

8. Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
- B. Jāpārtrauc strāvas iedarbība
- C. Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība

9. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem pārtikas un dzērienu ražošanā? (2 pareizas atbildes)

- A. Applaucēšanās apdedzināšanās
- B. Paaugstināts troksnis
- C. Pazemināts apgaismojums
- D. Paslīdēšana, aizķeršanās
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana
- B. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
- C. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

11. Darba vietā, kur tiek izmantotas vairākas bīstamās ķīmiskās vielas, drošības datu lapai ir jābūt: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Katrai bīstamai ķīmiskai vielai vai bīstamam ķīmiskajam produktam
- B. Tikai visbīstamākajām ķīmiskajām vielām
- C. Tikai tai ķīmiskajai vielai, kuru lieto darba procesā visbiežāk

12. Strādājot ar produkcijas fasēšanas iekārtu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 90 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
- B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 4 stundām
- C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 5 stundām
- D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
- E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

13. Neizmeklē nelaimes gadījumu, kas notikuši ar cietušo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Uzņēmuma teritorijā darba laikā, ieskaitot darba laika pārtraukumus
- B. Pildot darba vai dienesta pienākumus ārpus uzņēmuma teritorijas vai ārpus darba laika, tai skaitā komandējumā vai darba braucienā
- C. Atrodoties darba devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī tieši ceļā uz darbu vai no darba vai atrodoties devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī starplaikā
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kādi veselības traucējumi var attīstīties, ja nodarbinātais ilgstoši pakļauts paaugstināta trokšņa iedarbībai darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Dzirdes pazemināšanās abās ausīs
- B. Paaugstināts asinsspiediens
- C. Troksnis vai zvanīšana ausīs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

15. Pie kura no minētajiem skaņas stiprumiem attīstās akutrauma (akūts dzirdes zudums)? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Skaņas stiprums virs 130 dB, kas ilgst dažas minūtes
- B. Skaņas stiprums 85 dB, kas ilgst 6 – 8 stundas
- C. Skaņas stiprums 87 dB, kas ilgst 1 – 2 stundas

16. Pie cik decibelu trokšņa līmeņa darbiniekam ir tiesības pieprasīt individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 87 dB(A)
- B. 85 dB(A)
- C. 80 dB(A)

17. Aizsargi un drošības ierīces darba aprīkojumam atbilst šādām prasībām? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Tām ir izturīga konstrukcija
- B. Nerada nekādu papildu risku
- C. Nav viegli noņemamas vai atslēdzamas
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Trokšņa līmeņa mērījuma rezultātus darba devējs glabā vismaz: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 10 gadus
- B. 25 gadus
- C. 45 gadus

19. Vai šādu kāpņu izmantošana ir drošs darba paņēmieni? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, šīs kāpnes ir droši izmantot, jo tās ir stabilas
- B. Šīs kāpnes nav drošas, jo tām nav margu
- C. Šīs kāpnes nav drošas, jo tās ir no koka

20. Strādājot vidē, kur ir smalki vai toksiski putekļi, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. P1
- B. P2
- C. P3
- D. Nav jālieto vispār

21. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādīta zīme. Vai uzņēmuma telpās var būt atļauts smēķēt? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, jo zīme nozīmē "Atklāta liesma aizliegta"
- B. Nekādā gadījumā smēķēšana nevar būt atļauta
- C. Var būt atļauta konkrētajos laikos

22. Miltu putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 6 mg/m^3 . Veicot mērījumus bulciņu ražotnē, miltu putekļu koncentrācija bija 4 mg/m^3 . Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uzkaitīgo punktu miltu putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Reizi gadā
- B. Reizi divos gados
- C. Reizi trijos gados
- D. Nav jāsūta

23. Darbs augstumā sākas no? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 0,5 m
- B. 1 m
- C. 1,5 m

24. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? (3 pareizas atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Darbinieka gaume

25. Savienojiet drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Uzmanību, karsta virsma	 1.
----------------------------	--

B. Uzmanību, karsts tvaiks	2.
C. Jālieto gāzmaska, respirators	3.
D. Jālieto respirators	4.

26. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Labāk stumt, nekā vilkt
- B. Labāk vilkt, nekā stumt

27. Vai milti var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, var kalpot
- B. Nē, nevar kalpot

28. Savienojiet dotās mērvienības ar tām atbilstošajiem mikroklimata novērtēšanas kritērijiem!

Mērvienības	Atbildes	Kritēriji
1.) %	_____	a) Siltuma starojums
2.) m/s	_____	b) Temperatūra
3.) kcal	_____	c) Gaisa relatīvais mitrums
4.) C°	_____	d) Gaisa kustības ātrums

29. Vai darba devējam, darba vides risku novērtēšanā pārtikas produktu ražošanas uzņēmumam ir jāpiesaista kompetentu institūciju? (2 pareizas atbildes)

- A. Jā, ir obligāti jāpiesaista
- B. Nē, nav jāpiesaista
- C. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
- D. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir līdz 10 nodarbinātajiem un nav sava darba aizsardzības speciālista
- E. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir izveidota darba aizsardzības sistēma un ir savs darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību

30. Nodarbinātais, kas strādā pārtikas ražošanas uzņēmumā, ir veicis obligāto veselības pārbaudi personām, kuras nodarbinātas darbos, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai. Vai šim nodarbinātajam papildus ir jāveic arī obligātā veselības pārbaude atbilstoši veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, ir obligāti jāveic
- B. Nē, nav jāveic
- C. Nodarbinātais var pats izvēlēties veikt vai neveikt

ATBILDES

1. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
2. **Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, strādājot pārtikas produktu, dzērienu un tabakas izstrādājumu produktu vārīšanas, sijāšanas, mazgāšanas un mizošanas darba vietās?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. 200 lx
 - B. 500 lx
3. **Darba devējam ir šādi pienākumi:** *(3 pareizas atbildes)*
 - A. Nodrošināt, lai informācija par aizsardzības līdzekļiem nodarbinātajiem būtu pieejama un saprotama
 - B. Sekot, kā nodarbinātais uzvelk vai uzliek individuālo aizsardzības līdzekli
 - C. Informēt nodarbinātos par visiem darba drošības un veselības aizsardzības pasākumiem, kas veicami, lietojot aizsardzības līdzekļus
 - D. Nodrošināt, lai nodarbinātais iegādātos sev nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus
 - E. Organizēt nodarbināto apmācību (teorētisko un praktisko) aizsardzības līdzekļu lietošanā
4. **Telpā, kurā izvietotas attēlā redzamā zīme:** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*

 - A. Driksť smēķēt;
 - B. Nedriksť smēķēt;
 - C. Atlauts smēķēt tieši pie zīmes.
5. **Kad jāveic pirmreizējā veselības pārbaude?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. Pirmajā darba dienā
 - B. Uzreiz pēc darba līguma parakstīšanas
 - C. Pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas
6. **Nelaimes gadījumu galvenie cēloņi ir:** *(3 pareizas atbildes)*
 - A. IAL nelietošana
 - B. Nepatīkamas attiecības kolēģu starpā
 - C. Tehniskie bojājumi
 - D. Neuzticēšanās darba devējam
 - E. Riskantas darba veikšanas metodes
7. **Aroda infekcijas slimības ir:** *(3 pareizas atbildes)*
 - A. Ir reti sastopamas;
 - B. Attīstās tikai strādājošajiem;
 - C. Ir saistītas ar konkrētu profesiju;

- D. Vienmēr ir viegli ārstējamas;
- E. Var būt arī parazitāras.

8. Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
- B. Jāpārtrauc strāvas iedarbība
- C. Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība

9. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem pārtikas un dzērienu ražošanā? (2 pareizas atbildes)

- A. Applaucēšanās apdedzināšanās
- B. Paaugstināts troksnis
- C. Pazemināts apgaismojums
- D. Paslīdēšana, aizķeršanās
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana
- B. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
- C. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

11. Darba vietā, kur tiek izmantotas vairākas bīstamās ķīmiskās vielas, drošības datu lapai ir jābūt: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Katrai bīstamai ķīmiskai vielai vai bīstamam ķīmiskajam produktam
- B. Tikai visbīstamākajām ķīmiskajām vielām
- C. Tikai tai ķīmiskajai vielai, kuru lieto darba procesā visbiežāk

12. Strādājot ar produkcijas fasēšanas iekārtu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 90 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
- B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 4 stundām
- C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 5 stundām
- D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
- E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

13. Neizmeklē nelaimes gadījumu, kas notikuši ar cietušo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Uzņēmuma teritorijā darba laikā, ieskaitot darba laika pārtraukumus
- B. Pildot darba vai dienesta pienākumus ārpus uzņēmuma teritorijas vai ārpus darba laika, tai skaitā komandējumā vai darba braucienā
- C. Atrodoties darba devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī tieši ceļā uz darbu vai no darba vai atrodoties devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī maiņu starplaikā
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kādi veselības traucējumi var attīstīties, ja nodarbinātais ilgstoši pakļauts paaugstināta trokšņa iedarbībai darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Dzirdes pazemināšanās abās ausīs
- B. Paaugstināts asinsspiediens
- C. Troksnis vai zvanīšana ausīs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

15. Pie kura no minētajiem skaņas stiprumiem attīstās akutrauma (akūts dzirdes zudums)? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Skaņas stiprums virs 130 dB, kas ilgst dažas minūtes
- B. Skaņas stiprums 85 dB, kas ilgst 6 – 8 stundas
- C. Skaņas stiprums 87 dB, kas ilgst 1 – 2 stundas

16. Pie cik decibelu trokšņa līmeņa darbiniekam ir tiesības pieprasīt individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 87 dB(A)
- B. 85 dB(A)
- C. 80 dB(A)

17. Aizsargi un drošības ierīces darba aprīkojumam atbilst šādām prasībām? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Tām ir izturīga konstrukcija
- B. Nerada nekādu papildu risku
- C. Nav viegli noņemamas vai atslēdzamas
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Trokšņa līmeņa mērījuma rezultātus darba devējs glabā vismaz: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 10 gadus
- B. 25 gadus
- C. 45 gadus

19. Vai šādu kāpņu izmantošana ir drošs darba paņēmieni? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, šīs kāpnes ir droši izmantot, jo tās ir stabilas
- B. Šīs kāpnes nav drošas, jo tām nav margu
- C. Šīs kāpnes nav drošas, jo tās ir no koka

20. Strādājot vidē, kur ir smalki vai toksiski putekļi, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. P1
- B. P2
- C. P3
- D. Nav jālieto vispār

21. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādīta zīme. Vai uzņēmuma telpās var būt atļauts smēķēt? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, jo zīme nozīmē "Atklāta liesma aizliegta"
- B. Nekādā gadījumā smēķēšana nevar būt atļauta
- C. Var būt atļauta konkrētajos laikos

22. Miltu putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 6 mg/m^3 . Veicot mērījumus bulciņu ražotnē, miltu putekļu koncentrācija bija 4 mg/m^3 . Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uzkaitīgo punktu miltu putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Reizi gadā
- B. Reizi divos gados
- C. Reizi trijos gados
- D. Nav jāsūta

23. Darbs augstumā sākas no? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 0,5 m
- B. 1 m
- C. 1,5 m

24. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? (3 pareizas atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Darbinieka gaume

25. Savienojiet drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Uzmanību, karsta virsma (4)	 1.
--------------------------------	--

B. Uzmanību, karsts tvaiks (3)	2.
C. Jālieto gāzmaska, respirators (1)	3.
D. Jālieto respirators (2)	4.

26. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Labāk stumt, nekā vilkt
B. Labāk vilkt, nekā stumt

27. Vai milti var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, var kalpot
B. Nē, nevar kalpot

28. Savienojiet dotās mērvienības ar tām atbilstošajiem mikroklimata novērtēšanas kritērijiem!

Mērvienības	Atbildes	Kritēriji
1.) %	___c___	a) Siltuma starojums
2.) m/s	___d___	b) Temperatūra
3.) kcal	___a___	c) Gaisa relatīvais mitrums
4.) C°	___b___	d) Gaisa kustības ātrums

29. Vai darba devējam, darba vides risku novērtēšanā pārtikas produktu ražošanas uzņēmumam ir jāpiesaista kompetentu institūciju? (2 pareizas atbildes)

- A. Jā, ir obligāti jāpiesaista
B. Nē, nav jāpiesaista
C. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
D. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir līdz 10 nodarbinātajiem un nav sava darba aizsardzības speciālista
E. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir izveidota darba aizsardzības sistēma un ir savs darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību

30. Nodarbinātais, kas strādā pārtikas ražošanas uzņēmumā, ir veicis obligāto veselības pārbaudi personām, kuras nodarbinātas darbos, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai. Vai šim nodarbinātajam papildus ir jāveic arī obligātā veselības pārbaude atbilstoši veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, ir obligāti jāveic
B. Nē, nav jāveic
C. Nodarbinātais var pats izvēlēties veikt vai neveikt

ATBILDES			
1	E	16	C
2	A	17	D
3	A; C; E;	18	C
4	C	19	B
5	C	20	B
6	A; C; E;	21	B
7	B, C, E	22	C
8	B	23	C
9	A; D	24	A; B; C;
10	D	25	A-4; B-3; C-1; D-2
11	A	26	A
12	B; D; E	27	A
13	E	28	1-C; 2- D; 3-A; 4-B
14	D	29	C; E
15	A	30	A

PĀRTIKAS PRODUKTU, DZĒRIENU UN TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA TESTS II

- 1. Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Ne retāk kā reizi 5 gados
 - B. Ne retāk kā reizi 3 gados
 - C. Ne retāk kā reizi gadā
- 2. Kādāi ir jābūt darba telpu gaisa temperatūrai gada aukstajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām + 10 °C vai mazāk), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. 16,0–23,0 °C
 - B. 17,0–24,0 °C
 - C. 15,0–22,0 °C
- 3. Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - B. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 4. Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - B. Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - C. Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - D. Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
- 5. Ievadinstruktāžai darba aizsardzības jautājumos jānotiek: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Trīs mēnešu laikā
 - B. Nedēļas laikā
 - C. Mēneša laikā
 - D. Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
- 6. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība kaulu lūzumu gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Atbalstīt savainoto vietu
 - B. Pakratīt savainoto vietu, lai saprastu cik liels ir lūzums
 - C. Iedot cietušajam padzerties
 - D. Novietot laužto ķermeņa daļu augstāk par pārējo ķermeņa daļu
- 7. Vai pārtikas ražošanas uzņēmumā, darba vides risku novērtēšanai, var nepiesaistīt kompetento institūciju? (2 pareizas atbildes)**
 - A. Jā, var nepiesaistīt
 - B. Var, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
 - C. Darba devējs var pats veikt darba vides risku novērtēšanu ar jebkuru izglītību
 - D. Var, ja uzņēmumā ir 6 līdz 10 nodarbinātie un nav sava darba aizsardzības speciālista
 - E. Var, ja uzņēmumā ir sava darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību

8. Strādājot ar pudeļu pildīšanas iekārtu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 92 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)
- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
 - B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 54 minūtēm
 - C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 32 minūtēm
 - D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
 - E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai
9. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem pārtikas un dzērienu ražošanā? (2 pareizas atbildes)
- A. Darbs ar smago tehniku
 - B. Pirkstu, roku traumēšana
 - C. Darbs pazemē
 - D. Putekļu ieelpošana
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
10. Darba aprīkojumu pārbaūžu protokolus darba devējs glabā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. 5 gadus
 - B. 10 gadus
 - C. 25 gadus
 - D. 45 gadus
11. Attēlā redzamā ir zīme, kas jāizvieto darba vietā, kur trokšņa līmenis pārsniedz: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 85 dB (A)
- B. 75 dB (A)
- C. 65 dB (A)

12. Cik smaga var būt krava, ko atļauts pacelt nodarbinātajam? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Sievietēm 10 kg, vīriešiem 15 kg
 - B. Sievietēm un vīriešiem 20 kg
 - C. Sievietēm 5 kg, vīriešiem 10 kg
 - D. Tiesību aktos nav norādīts lielums, katram jāizvērtē savas fiziskās spējas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
13. Kādi cimdi jālieto, strādājot pie mīklas ruļļu iekārtas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Cimdi no auduma, kurus vienkārši ieraut iekārtā
 - B. Dielektriskie cimdi un apavi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem
 - C. Cimdi ar speciālu oderējumu vibrāciju slāpēšanai
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

- 14. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Darba devējam
 - B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks
- 15. Miltu putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 6 mg/m^3 . Veicot mērījumus konditorejas izstrādājumu ražotnē, miltu putekļu koncentrācija bija 7 mg/m^3 . Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu miltu putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Reizi gadā
 - B. Reizi divos gados
 - C. Reizi trijos gados
 - D. Nav jāsūta
- 16. Kas jāņem vērā, novērtējot ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi darba vidē? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Ķīmiskās vielas koncentrācija darba vides gaisā
 - B. Ķīmiskās vielas iedarbības laiks uz nodarbināto
 - C. Ķīmiskās vielas drošības datu lapā minētā informācija
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- 17. Strādājot vidē, kur ir netoksiskie putekļi, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. P1
 - B. P2
 - C. P3
 - D. Nav jālieto vispār
- 18. Vai darbinieks drīkst strādāt ar iekārtu, ja iepriekš nav iepazinies ar tās lietošanas instrukciju? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Jā, drīkst
 - B. Jā, gadījumā ja ir iepazinies ar visām drošības zīmēm, kuras attiecas uz doto iekārtu
 - C. Nē, nedrīkst
- 19. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Valsts darba inspekcija
 - B. Arodslimības ārstu komisija
 - C. Labklājības ministrija
 - D. Darba devējs ar arodārstu
- 20. Kuras no minētajām kompensācijām var saņemt arodslimnieks? (3 pareizas atbildes)**
- A. Slimības pabalstu
 - B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
 - C. Papildus apmaksātas brīvdienas
 - D. Papildu izdevumu kompensāciju
 - E. Papildus apmaksātu darba laiku divkāršā apmērā

21. Izmaksas, kas saistītas ar darbinieku periodiskajām obligātajām veselības pārbaudēm, sedz?
(Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Pats darbinieks
- B. Darba devējs
- C. Pēc savstarpējās vienošanās – pats darbinieks vai darba devējs

22. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi sprādzienbīstamā vidē? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Reizi gadā
- B. Reizi divos gados
- C. Reizi 10 gados

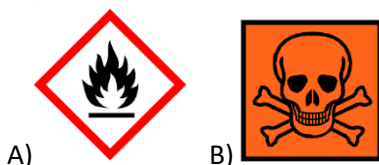
23. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem jāņem vērā? (3 pareizas atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Pieejamību tirgū

24. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Jālieto aizsargbrilles	1.
B. Jālieto sejas maska	2.
C. Uzmanību, nelīdzens	3.
D. Uzmanību, šķēršļi	4.

25. Kā pēc formas izskatās jaunās ķīmisko vielu zīmes? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

26. Vai tabaka var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, var kalpot
- B. Nē, nevar kalpo

27. Nodrošinot bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla instruktāžas, jāņem vērā: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Bīstamo iekārtu noslogotības stāvoklis
- B. Darbinieku līdzšinējā darba pieredze
- C. Darbinieku noskaņojums

28. Pareizi savienojiet norādītās slimības ar to izpausmēm!

Slimības	Izpausmes
1. Vispārējā vibrācijas slimība ____	A) Tirpšana
2. Pneimokonioze ____	B) Salšanas sajūta
3. Spondilozē ____	C) Plaušu iekaisums
4. Karpālā kanāla sindroms ____	D) Sāpoša mugura
5. Plaukstas-rokas vibrācijas slimība ____	E) Reiboņi

29. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādītā zīme. Uz kādu aizliegumu norāda šī zīme? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Nedzēst ar ūdeni
- B. Nedzēst ar eļļu
- C. Aizliegts liet ūdeni uz degošas virsmas
- D. Aizliegts liet eļļu uz degošas virsmas

30. Kuri apgalvojumi ir pareizi pirms darbu veikšanas augstumā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbinieku veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilstošs veicamajam darbam
- B. Darbs ir jāpaveic, neatkarīgi no apstākļiem
- C. Darba aprīkojums ir pārbaudīts un atbilst prasībām
- D. Apstākļi nav atbilstoši darbu veikšanai, bet atlikt nevar

ATBILDES

1. Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Ne retāk kā reizi 5 gados
 - B. Ne retāk kā reizi 3 gados
 - C. Ne retāk kā reizi gadā
2. Kādāi ir jābūt darba telpu gaisa temperatūrai gada aukstajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām + 10 °C vai mazāk), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. 16,0–23,0 °C
 - B. 17,0–24,0 °C
 - C. 15,0–22,0 °C
3. Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - B. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
4. Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - B. Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - C. Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - D. Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
5. Ievadinstruktažai darba aizsardzības jautājumos jānotiek: (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Trīs mēnešu laikā
 - B. Nedēļas laikā
 - C. Mēneša laikā
 - D. Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
6. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība kaulu lūzumu gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Atbalstīt savainoto vietu
 - B. Pakratīt savainoto vietu, lai saprastu cik liels ir lūzums
 - C. Iedot cietušajam padzerties
 - D. Novietot laužto ķermeņa daļu augstāk par pārējo ķermeņa daļu
7. Vai pārtikas ražošanas uzņēmumā, darba vides risku novērtēšanai, var nepiesaistīt kompetento institūciju? (2 pareizas atbildes)
 - A. Jā, var nepiesaistīt
 - B. Var, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
 - C. Darba devējs var pats veikt darba vides risku novērtēšanu ar jebkuru izglītību
 - D. Var, ja uzņēmumā ir 6 līdz 10 nodarbinātie un nav sava darba aizsardzības speciālista
 - E. Var, ja uzņēmumā ir sava darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību

8. Strādājot ar pudeļu pildīšanas iekārtu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 92 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)
- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
 - B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 54 minūtēm
 - C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 32 minūtēm
 - D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
 - E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai
9. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem pārtikas un dzērienu ražošanā? (2 pareizas atbildes)
- A. Darbs ar smago tehniku
 - B. Pirkstu, roku traumēšana
 - C. Darbs pazemē
 - D. Putekļu ieelpošana
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
10. Darba aprīkojumu pārbaūžu protokolus darba devējs glabā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. 5 gadus
 - B. 10 gadus
 - C. 25 gadus
 - D. 45 gadus
11. Attēlā redzamā ir zīme, kas jāizvieto darba vietā, kur trokšņa līmenis pārsniedz: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 85 dB (A)
- B. 75 dB (A)
- C. 65 dB (A)

12. Cik smaga var būt krava, ko atļauts pacelt nodarbinātajam? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Sievietēm 10 kg, vīriešiem 15 kg
 - B. Sievietēm un vīriešiem 20 kg
 - C. Sievietēm 5 kg, vīriešiem 10 kg
 - D. Tiesību aktos nav norādīts lielums, katram jāizvērtē savas fiziskās spējas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
13. Kādi cimdi jālieto, strādājot pie mīklas ruļļu iekārtas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Cimdi no auduma, kurus vienkārši ieraut iekārtā
 - B. Dielektriskie cimdi un apavi ar papildu aizsardzību pirkstgaliem
 - C. Cimdi ar speciālu oderējumu vibrāciju slāpēšana
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Darba devējam
 - B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks
15. Miltu putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 6 mg/m^3 . Veicot mērījumus konditorejas izstrādājumu ražotnē, miltu putekļu koncentrācija bija 7 mg/m^3 . Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu miltu putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Reizi gadā
 - B. Reizi divos gados
 - C. Reizi trijos gados
 - D. Nav jāsūta
16. Kas jāņem vērā, novērtējot ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi darba vidē? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Ķīmiskās vielas koncentrācija darba vides gaisā
 - B. Ķīmiskās vielas iedarbības laiks uz nodarbināto
 - C. Ķīmiskās vielas drošības datu lapā minētā informācija
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
17. Strādājot vidē, kur ir netoksiskie putekļi, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. P1
 - B. P2
 - C. P3
 - D. Nav jālieto vispār
18. Vai darbinieks drīkst strādāt ar iekārtu, ja iepriekš nav iepazinies ar tās lietošanas instrukciju? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Jā, drīkst
 - B. Jā, gadījumā ja ir iepazinies ar visām drošības zīmēm, kuras attiecas uz doto iekārtu
 - C. Nē, nedrīkst
19. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Valsts darba inspekcija
 - B. Arodslimības ārstu komisija
 - C. Labklājības ministrija
 - D. Darba devējs ar arodārstu
20. Kuras no minētajām kompensācijām var saņemt arodslimnieks? (3 pareizas atbildes)
- A. Slimības pabalstu
 - B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
 - C. Papildus apmaksātas brīvdienas
 - D. Papildu izdevumu kompensāciju
 - E. Papildus apmaksātu darba laiku divkārtšā apmērā

21. Izmaksas, kas saistītas ar darbinieku periodiskajām obligātajām veselības pārbaudēm, sedz?
(Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Pats darbinieks
- B. Darba devējs
- C. Pēc savstarpējās vienošanās – pats darbinieks vai darba devējs

22. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi sprādzienbīstamā vidē? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Reizi gadā
- B. Reizi divos gados
- C. Reizi 10 gados

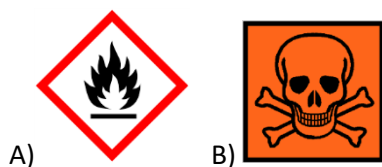
23. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem jāņem vērā? (3 pareizas atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Pieejamību tirgū

24. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Jālieto aizsargbrilles (2)	1.
B. Jālieto sejas maska (4)	2.
C. Uzmanību, nelīdzens (1)	3.
D. Uzmanību, šķēršļi (3)	4.

25. Kā pēc formas izskatās jaunās ķīmisko vielu zīmes? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

26. Vai tabaka var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, var kalpot
B. Nē, nevar kalpo

27. Nodrošinot bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla instruktāžas, jāņem vērā: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Bīstamo iekārtu noslogotības stāvoklis
B. Darbinieku līdzšinējā darba pieredze
C. Darbinieku noskaņojums

28. Pareizi savienojiet norādītās slimības ar to izpausmēm!

Slimības

1. Vispārējā vibrācijas slimība E
2. Pneimokonioze C
3. Spondiloze D
4. Karpālā kanāla sindroms A
5. Plaukstu-rokas vibrācijas slimība B

Izpausmes

- A) Tīrpšana
- B) Salšanas sajūta
- C) Plaušu iekaisums
- D) Sāpoša mugura
- E) Reiboņi

29. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādītā zīme. Uz kādu aizliegumu norāda šī zīme? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Nedzēst ar ūdeni
B. Nedzēst ar eļļu
C. Aizliegts liet ūdeni uz degošas virsmas
D. Aizliegts liet eļļu uz degošas virsmas

30. Kuri apgalvojumi ir pareizi pirms darbu veikšanas augstumā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbinieku veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilstošs veicamajam darbam
B. Darbs ir jāpaveic, neatkarīgi no apstākļiem
C. Darba aprīkojums ir pārbaudīts un atbilst prasībām
D. Apstākļi nav atbilstoši darbu veikšanai, bet atlikt nevar

ATBILDES			
1	C	16	D
2	A	17	A
3	D	18	C
4	D	19	B
5	D	20	A; B; D
6	A	21	B
7	B; E	22	B
8	C; D; E	23	A; B; C
9	B; D	24	A-2; B-4; C-1; D-3

10	B	25	A
11	A	26	A
12	D	27	B
13	E	28	1-E; 2-C; 3-D; 4-A; 5-B
14	A	29	A
15	A	30	A; C

PĀRTIKAS PRODUKTU, DZĒRIENU UN TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA

TESTS III

- 1. Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- 2. Kādām ir jābūt gaisa kustības ātrumam darba telpā gada siltajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām vairāk par + 10 °C), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. 0,1–0,4 m/s
 - B. 0,05–0,15 m/s
 - C. 0,2–0,5 m/s
- 3. Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 4. Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Ne retāk kā reizi 2 gados
 - B. Ne retāk kā reizi gadā
 - C. Ne retāk kā reizi 3 gados
- 5. Tematisko apmācību darba aizsardzībā veic par? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Jauno darba aprīkojumu
 - B. Kādu konkrētu individuālo aizsardzības līdzekli
 - C. Par konkrētu darba vides risku faktoru
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 6. Strādājot vidē, kur ir smalki putekļi, dūmi un ūdens migla, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. P1
 - B. P2
 - C. P3
 - D. Nav jālieto vispār
- 7. Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbojas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā? (3 pareizas atbildes)**
 - A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - B. Ar apdrošināšanas kompāniju

- C. Jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
D. Jāiesaista uzņēmuma vadība
E. Ar Valsts darba inspekciju
- 8. Atzīmējiet pareizos apgalvojumus par drošības datu lapu: (3 pareizas atbildes)**
- A. Drošības datu lapu izstrādā darba devējs
B. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, nav obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
C. Drošības datu lapu nolūks ir sniegt ķīmisko vielu lietotājiem vajadzīgo informāciju, lai palīdzētu aizsargāt cilvēku veselību un vidi
D. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, ir obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
E. Drošības datu lapa nav obligāti nepieciešama bīstamajām ķīmiskajām vielām
F. Drošības datu lapa ir iedalīta 16 iedaļās
- 9. Kāpēc nodarbinātajiem, no drošības viedokļa, strādājot pie konveijera iekārtām, ir aizliegts vilkt dažādas ķēdītes un strādāt ar gariem, nesasietiem matiem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Tas izskatās neestētiski
B. Mati un rotas lietas var iekļūt pārtikas produktos
C. Mati vai ķēdītes var tikt ievilkas darba aprīkojumā
D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 10. Kāds ir maksimāli pieļaujamais attālums sprādzienbīstamā objektā vai teritorijā no jebkuras vietas līdz ugunsdzēsības aparātu atrašanas vietai? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Nedrīkst būt lielāks par 15 m
B. Nedrīkst būt lielāks par 20 m
C. Nedrīkst būt lielāks par 30 m
- 11. Vai strādājot tējas ražošanas uzņēmumā, tēja var kalpot par nodarbinātā arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Jā, var kalpot
B. Nē, nevar kalpot
- 12. Ja darba aprīkojumu nevar izslēgt, to tehnisko apkopi veic: (2 pareizas atbildes)**
- A. Tādā pašā režīmā, kādā tas ir darbības stāvoklī
B. Neievērojot drošības prasības
C. Ievērojot speciālos aizsardzības pasākumus
D. Tehnisko apkopi veikt aizliegts
E. Ārpus bīstamās zonas
- 13. Kādi nosacījumi jāievēro, izvēloties individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Darbinieka fizioloģiskās un anatomiskās īpatnības
B. Trokšņa līmenis darba vietā
C. Darba intensitāte un vides apstākļi
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 14. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi objektā, ja vide nav sprādzienbīstama un ķīmiski agresīva? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**

- A. Reizi divos gados
B. Reizi desmit gados
- 15. Miltu putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 6 mg/m^3 . Veicot mērījumus maizes izstrādājumu ražotnē, miltu putekļu koncentrācija bija 5 mg/m^3 . Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu miltu puteklī? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Reizi gadā
B. Reizi divos gados
C. Reizi trijos gados
D. Nav jāsūta
- 16. Kādu informācijai jābūt darbu veicēja ar ķīmiskajām vielām rīcībā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Informācijai par ķīmisko vielu fizikālajā īpašībā
B. Informācijai par ķīmisko vielu ķīmiskajām īpašībām
C. Informācijai par ķīmisko vielu bīstamību un iedarbību uz vidi un cilvēku veselību
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 17. Nodarbinātais, kas strādā pārtikas ražošanas uzņēmumā, nav veicis obligāto veselības pārbaudi personām, kuras nodarbinātas darbos, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai. Vai pietiks ar vienu obligātās veselības pārbaudi atbilstoši veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Jā, pietiks ar vienu obligāto veselības pārbaudi
B. Nē, ir jāveic obligāti abas veselības pārbaudes
C. Nodarbinātais pats izvēlas, cik un kādas pārbaudes veiks
- 18. Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi būtu jālieto darbiniekam, strādājot pie maizes cepšanas krāsns? (2 pareizas atbildes)**
- A. Ausu ieliktņi
B. Sejas aizsegi
C. Aizsargcimdi pret karstumu
D. Pirkstu aizsargi
E. Aizsargpriekšauti darbam ar rokas nažiem
F. Apavi ar neslīdošu zoli
- 19. Putekļu izraisīto arodslimību profilaksē svarīga nozīme ir: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Tehnoloģisko procesu un iekārtu pilnveidošanai
B. Darbinieku izglītošanai par putekļu iedarbību uz organismu
C. Atbilstošu individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanai
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 20. Kuru no minētajām kompensācijām nevar saņemt arodslimnieks? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Slimības pabalstu
B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
C. Papildus apmaksātas brīvdienas
D. Papildu izdevumu kompensāciju
- 21. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība apdegumu gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**

- A. Apstrādāt apdegumu vietu ar krēmu
- B. Atvēsināt apdegumu vietu, lejot aukstu ūdeni
- C. Uzlikt plāksteri
- D. Pārplēst apdeguma pūsli

22. Nodarbinātais (vīrietis) darba laikā paceļ smagumu (8 kg) ar abām rokām. Smagumu celšana notiek neregulāri un mazos apjomos. Vai darba devējam obligāti jāietver obligātās veselības pārbaudē punkts smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm, smaguma celšana un noturēšana? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, ir obligāti jāiekļauj
- B. Nē, nav obligāti jāiekļauj

23. Strādājot ar produktu malšanas iekārtu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 94 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
- B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 1 stundu 36 minūtēm
- C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 16 minūtēm
- D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
- E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

24. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Jālieto dzirdes aizsardzības līdzekļi	1.
B. Uzmanību, slidens	2.
C. Jālieto aizsargkostīms	3.
D. Uzmanību, pakāpiens	4.

25. Darba vides mikroklimatu raksturo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. telpas gaisa temperatūra
- B. gaisa relatīvais mitrums
- C. gaisa kustības ātrums
- D. pareizas visas atbildes

26. Uzticības personai ir tiesības: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. ierosināt, lai darba devējs veic darba vides riska faktoru mērījumus, ja saņemtas nodarbināto sūdzības par veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem;
- B. piekļūt darba vietām saskaņā ar uzņēmumā noteikto kārtību
- C. kopā ar Valsts darba inspekcijas amatpersonām piedalīties darba vietu pārbaudēs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

27. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādīta zīme. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu. (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Aizliegts iebraukt ar transportu
- B. Nedrīkst pārvietoties ar iekrāvēju
- C. Iekšējā transporta kustība aizliegta

28. Pareizi savienojiet norādītās drošības zīmes ar tai paredzamo signālkrāsu

Drošības zīme

Signālkrāsa

1. Aizlieguma un ugunsdrošības zīmes ____	A) Dzeltena
2. Rīkojuma zīme ____	B) Sarkana
3. Brīdinājuma zīme ____	C) Zaļa
4. Pirmās palīdzības vai evakuācijas izeju un gābšanas papildzīme ____	D) Zila

29. Kas jādara, notiekot nelaimes gadījumam darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Nekavējoties jāsniedz pirmā un neatliekamā palīdzība cietušajam
- B. Nekavējoties jāziņo darba devējam, tiešajam darbu vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam
- C. Līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas sākumam notikuma vieta jā saglabā neskarta, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību vai vidi un netraucē darbu procesam
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem pārtikas un dzērienu ražošanā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbs āra apstākļos
- B. Darbs uz sastatnēm
- C. Darbs paaugstinātā temperatūrā
- D. Darbs pazeminātā temperatūrā
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES

1. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu?** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
2. **Kādām ir jābūt gaisa kustības ātrumam darba telpā gada siltajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām vairāk par + 10 °C), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli?** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. 0,1–0,4 m/s
 - B. 0,05–0,15 m/s
 - C. 0,2–0,5 m/s
3. **Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā?** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
4. **Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā?** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. Ne retāk kā reizi 2 gados
 - B. Ne retāk kā reizi gadā
 - C. Ne retāk kā reizi 3 gados
5. **Tematisko apmācību darba aizsardzībā veic par?** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. Jauno darba aprīkojumu
 - B. Kādu konkrētu individuālo aizsardzības līdzekli
 - C. Par konkrētu darba vides risku faktoru
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
6. **Strādājot vidē, kur ir smalki putekļi, dūmi un ūdens migla, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi:** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. P1
 - B. P2
 - C. P3
 - D. Nav jālieto vispār
7. **Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbojas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā?** (*3 pareizas atbildes*)
 - A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - B. Ar apdrošināšanas kompāniju
 - C. Jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
 - D. Jāiesaista uzņēmuma vadība

E. Ar Valsts darba inspekciju

8. Atzīmējiet pareizos apgalvojumus par drošības datu lapu: (3 pareizas atbildes)

- A. Drošības datu lapu izstrādā darba devējs
- B. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, nav obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
- C. Drošības datu lapu nolūks ir sniegt ķīmisko vielu lietotājiem vajadzīgo informāciju, lai palīdzētu aizsargāt cilvēku veselību un vidi
- D. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, ir obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
- E. Drošības datu lapa nav obligāti nepieciešama bīstamajām ķīmiskajām vielām
- F. Drošības datu lapa ir iedalīta 16 iedalās

9. Kāpēc nodarbinātajiem, no drošības viedokļa, strādājot pie konveijera iekārtām, ir aizliegts vilkt dažādas ķēdītes un strādāt ar gariem, nesasietiem matiem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Tas izskatās neestētiski
- B. Matī un rotas lietas var iekļūt pārtikas produktos
- C. Matī vai ķēdītes var tikt ievilkas darba aprīkojumā
- D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Kāds ir maksimāli pieļaujamais attālums sprādzienbīstamā objektā vai teritorijā no jebkuras vietas līdz ugunsdzēsības aparātu atrašanās vietai? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Nedrīkst būt lielāks par 15 m
- B. Nedrīkst būt lielāks par 20 m
- C. Nedrīkst būt lielāks par 30 m

11. Vai strādājot tējas ražošanas uzņēmumā, tēja var kalpot par nodarbinātā arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, var kalpot
- B. Nē, nevar kalpot

12. Ja darba aprīkojumu nevar izslēgt, to tehnisko apkopi veic: (2 pareizas atbildes)

- A. Tādā pašā režīmā, kādā tas ir darbības stāvoklī
- B. Neievērojot drošības prasības
- C. Ievērojot speciālos aizsardzības pasākumus
- D. Tehnisko apkopi veikt aizliegts
- E. Ārpus bīstamās zonas

13. Kādi nosacījumi jāievēro, izvēloties individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Darbinieka fizioloģiskās un anatomiskās īpatnības
- B. Trokšņa līmenis darba vietā
- C. Darba intensitāte un vides apstākļi
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi objektā, ja vide nav sprādzienbīstama un ķīmiski agresīva? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Reizi divos gados

B. Reizi desmit gados

15. Miltu putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 6 mg/m^3 . Veicot mērījumus maizes izstrādājumu ražotnē, miltu putekļu koncentrācija bija 5 mg/m^3 . Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu miltu putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Reizi gadā
 - B. Reizi divos gados
 - C. Reizi trijos gados
 - D. Nav jāsūta
16. Kādai informācijai jābūt darbu veicēja ar ķīmiskajām vielām rīcībā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Informācijai par ķīmisko vielu fizikālajā īpašībām
 - B. Informācijai par ķīmisko vielu ķīmiskajām īpašībām
 - C. Informācijai par ķīmisko vielu bīstamību un iedarbību uz vidi un cilvēku veselību
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
17. Nodarbinātais, kas strādā pārtikas ražošanas uzņēmumā, nav veicis obligāto veselības pārbaudi personām, kuras nodarbinātas darbos, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai. Vai pietiks ar vienu obligātās veselības pārbaudi atbilstoši veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Jā, pietiks ar vienu obligāto veselības pārbaudi
 - B. Nē, ir jāveic obligāti abas veselības pārbaudes
 - C. Nodarbinātais pats izvēlas, cik un kādas pārbaudes veiks
18. Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi būtu jālieto darbiniekam, strādājot pie maizes cepšanas krāsns? (2 pareizas atbildes)
- A. Ausu ieliktņi
 - B. Sejas aizsegi
 - C. Aizsargcimdi pret karstumu
 - D. Pirkstu aizsargi
 - E. Aizsargpriekšauti darbam ar rokas nažiem
 - F. Apavi ar neslīdošu zoli
19. Putekļu izraisīto arodslimību profilaksē svarīga nozīme ir: (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Tehnoloģisko procesu un iekārtu pilnveidošanai
 - B. Darbinieku izglītošanai par putekļu iedarbību uz organismu
 - C. Atbilstošu individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanai
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
20. Kuru no minētajām kompensācijām nevar saņemt arodslimnieks? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Slimības pabalstu
 - B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
 - C. Papildus apmaksātas brīvdienas
 - D. Papildu izdevumu kompensāciju
21. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība apdegumu gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Apstrādāt apdegumu vietu ar krēmu

B. Atvēsināt apdegumu vietu, lejot aukstu ūdeni

C. Uzlikt plāksteri

D. Pārplēst apdeguma pūsli

22. Nodarbinātais (vīrietis) darba laikā paceļ smagumu (8 kg) ar abām rokām. Smagumu celšana notiek neregulāri un mazos apjomos. Vai darba devējam obligāti jāietver obligātās veselības pārbaudē punkts smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm, smaguma celšana un noturēšana? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

A. Jā, ir obligāti jāiekļauj

B. Nē, nav obligāti jāiekļauj

23. Strādājot ar produktu malšanas iekārtu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 94 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības

B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 1 stundu 36 minūtēm

C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 16 minūtēm

D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem

E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

24. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Jālieto dzirdes aizsardzības līdzekļi (2)	1.
B. Uzmanību, slidens (4)	2.
C. Jālieto aizsargkostīms (1)	3.
D. Uzmanību, pakāpiens (3)	4.

25. Darba vides mikroklimatu raksturo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

A. telpas gaisa temperatūra

B. gaisa relatīvais mitrums

C. gaisa kustības ātrums

D. pareizas visas atbildes

26. Uzticības personai ir tiesības: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

A. ierosināt, lai darba devējs veic darba vides riska faktoru mērījumus, ja saņemtas nodarbināto sūdzības par veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem;

- B. pieklūt darba vietām saskaņā ar uzņēmumā noteikto kārtību
- C. kopā ar Valsts darba inspekcijas amatpersonām piedalīties darba vietu pārbaudēs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

27. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādīta zīme. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu. (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Aizliegts iebraukt ar transportu
- B. Nedrīkst pārvietoties ar iekrāvēju
- C. Iekšējā transporta kustība aizliegta

28. Pareizi savienojiet norādītās drošības zīmes ar tai paredzamo signālkrāsu

Drošības zīme

Signālkārša

1. Aizlieguma un ugunsdrošības zīmes ____	A) Dzeltēna
2. Rīkojuma zīme ____	B) Sarkana
3. Brīdinājuma zīme ____	C) Zaļa
4. Pirmās palīdzības vai evakuācijas izeju un gābšanas papildzīmes ____	D) Zila

29. Kas jādara, notiekot nelaimes gadījumam darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Nekavējoties jāsniedz pirmā un neatliekamā palīdzība cietušajam
- B. Nekavējoties jāziņo darba devējam, tiešajam darbu vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam
- C. Līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas sākumam notikuma vieta jā saglabā neskarta, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību vai vidi un netraucē darbu procesam
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem pārtikas un dzērienu ražošanā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbs āra apstākļos
- B. Darbs uz sastatnēm
- C. Darbs paaugstinātā temperatūrā
- D. Darbs pazeminātā temperatūrā
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES			
1	E	16	D
2	A	17	B
3	D	18	C; F
4	B	19	D
5	D	20	C
6	C	21	B

7	A; C; D	22	B
8	C; D; F	23	B; D; E
9	C	24	A-2; B-4; C-1; D-3
10	A	25	D
11	A	26	D
12	C; E	27	C
13	D	28	1-B; 2-D; 3-A; 4-C
14	B	29	D
15	B	30	C; D

Par drošu darbu putekļainā vidē

Pirms uzsākt
darbu, svarīgi
novērtēt un
novērst riskus

BŪTISKĀKIE RISKI PĀRTIKAS PRODUKTU RAŽOŠANAS NOZARĒ

Paaugstināta baktēriju un sēnīšu koncentrācija gaisā,
sprādzienbīstamība, alerģiskas reakcijas

RISKU NOVĒRŠANAS PASĀKUMI:

Putekļu koncentrācijas laboratoriskie mērījumi
Elpceļu aizsarglīdzekļu lietošana
Ventilācija
Pareiza telpu uzkopšana

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Par drošību strādājot ar darba aprīkojumu

Pirms uzsākt darbu, svarīgi novērtēt un novērst riskus

BIEŽĀK SASTOPAMĀIS RISKS PĀRTIKAS PRODUKTU UN DZĒRIENU RAŽOŠANAS NOZARĒS

Pieskaršanās karstām virsmām un asmeņiem, saskarsme ar elektrisko strāvu, ievilkšana iekārtā

RISKU NOVĒRŠANAS PASĀKUMI:

Lietošanas instrukciju ievērošana
Nepieciešamo individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošana
Iekārtu tehnisko apkopi un pārbaužu veikšana
Informēšana par drošiem darba paņēmieniem

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

ARODSLIMĪBAS IZMEKLĒŠANAS KĀRTĪBA

IZMEKLĒŠANAS
PIEPRAŠĪJUMS
PIE ĢIMENES ĀRSTA

1.

**Diagnozes
precizēšanai**
persona tiek
nosūtīta pie
arodārsta

2.

Arodārsts pēc
nepieciešamības nosūta
VDI rakstisku pieprasījumu
sagatavot darba vietas
higiēnisko raksturojumu

3.

VDI mēneša laikā
sagatavo darba vietas
higiēnisko raksturojumu
un 5 darbdienu laikā
nosūta to pieprasītājam

4.

4.

Ārstu komisija pieņem lēmumu, vai attiecīgā
slimība ir arodslimība, un izsniedz personai
atzinumu par to, kā arī sniedz informāciju VDI
par pirmreizēji noteikto arodslimību

5.

VDI informē darba devēju,
par darba vides **riska faktoriem**,
kas izraisījuši arodslimību

6.

Darba devējs nosūta
darbinieku uz ārpuskārtas
obligāto veselības pārbaudi

Arodārsts - arodveselības un arodslimību ārsts
VDI - Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē